

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal
A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. — Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.
Postatakarékpénztári csekk számla: 43,916.

Üzenem húsvétra . . .

a tiszántúli református egyházkerület minden gyülekezetének!

Szeretett Atyámjiai!

A nagyhét megrázó eseményei minden esztendőben új benyomások átülő erőivel zuhognak rá a lelkünkre. Ez a világdráma a maga örök újszerűségével párhuzamosan áll az emberiség történetében. A tragikus emberi történetek közös sorsa a feledés, melynek pora lassan belepíti és az idők múlásával elszűrűkéli az egész világot megrázó drámai események képeit is. Csak a Golgota drámája az egyellen kivétel! Ennek lázasan pergő, gyorsütemű cselekményei kilépnek az évezredek homályából, képei el nem mosódnak, soha el nem fakulnak, soha régiekké, unottakká nem válnak és különösen így húsvét idején alkalmosságukkal mindig a szívünkhöz ütődnek.

Virágvasárnapon, mikor az ujjongó jeruzsálemi sokaság szinte magánkívüli lelkesedéssel, a keleti tisztelőadás tüntető jelenségei között ünnepelte a nagy Názáreti mestert, ki gondolta volna, hogy mire a pálmaágak megfomnyadnak, a virágzirmok elhervadnak, akkorra az ünnepelt élet is kiálszik a halálban? Ki hitte volna, hogy a bosszúálló Jehova oltárszítói: a papi fejedelmek, a jog és igazság törvényes képviselői: a sanhedrin vénei ártatlan vére alkudjanak és a szabadulás, a hála ünnepét a legaljasabb árulás vérebe fullasszák? Ki mert volna még csak rá is gondolni, hogy az a nép, mely alig néhány nappal azelőtt valósággal magánkívüli lelkesedéssel ünnepelte Dávid sarját, a várt nemzeti hőst, azonnal keresztet kezdjen faragni, mihelyt lúzlott ábrándja szétfoszlik a magasabbrendű küldetéséhez mindhalálíg hűséges Istenember jellemzőségein? Talán éppen azért annyira megrázó, annyira lélekbemarkoló a nagyhét története, mert benne a valóság, az események egymásutánja meghaladja, sőt túlszárnyalja még a szélsőségekben csapongó képzelet felvert képeit is!

Én elhiszem, hogy egy kivételesen bölcs és éleslátású elme feltételezhette, talán meg is sejtette, hogy a csalódott nép bosszút kíván, áldozatot keres; elhiszem, hogy a megrendítő események torlódó alakulása, a fondorlatos alattomosággal hálót vető bűnös összejátszás már előrevelthette a világ-történelem legsötétebb drámájának szükségszerű bekövetkezését, de hogy a Golgota keresztje, az emberi gonoszagnak ez a szegyenbélyege, az emberiség legnagyobb eszméjének: a kereszténységnek legyen az évezredekben túlmagasodó jelképe, hogy az arimáthiai ember sziklasírjából élet fakadhasson, örökélet híte törjön fel, az nemesak öntudatos jelleveése, de még ösztönszerű megsejtése sem lehetett a Nagypéntek vérbírának.

A nagyhét eseményeiben az előzmények nincsenek a következményekkel okozati összefüggésben, de nem is lehettek, mert a népbosszú iszonyatának műve után az Örökkévaló Isten hatalmának csodaereje lüktetett át a sziklasíron, ez szerzett érvényt az ígérletnek, ez adott elégtételt az engedelmisségben utólréheletlen áldozatnak, a Jézus Krisztusnak!

Ez a meggyőződés csúcsosodik ki az én húsvéti hitemben!

És ez a hit, melynek parányi lámpáját én a közös elmúlás feletti tünődésem borús éjszakáin gyakran meg-meggyújtom, fényesre világítja előttem azt a lörhetetlen meggyőződésemet, hogy az én Istenem, akinek elég hatalma volt arra, hogy a golgotai kereszten kiséhajtott lelkel a sziklasírba helyezett dermedt test kötelékébe visszajuvallja és a halál feletti az életet tegye diadalmassá: annak elég hatalma van arra is, hogy sem engem, sem azokat, akiket szeretek, sem azokat, akiket a halál tőlem elvett, ne hagyjon mindörökre az elmúlás martalékában. És aki a fellámadás történeti valóságában meglörte a halál erejét, kitepte a koporsó fullánkját, az bennünket sem múltó földi tengődésre teremtett, hanem életre... a halálban elaludtak új életére!

Ezzel a húsvéti hittel járom én sorsom földi útját bizalommal, élő reménységgel. Ezzel a hittel állok meg minden koporsó mellett, minden megásott sir ormán, ezzel a hittel keresem fel kedveseim sírját és nem állok ott kétségbeesett reménytelenséggel, mert találkozásra vágyó lelkem útján érzem, húsvéti hitem meggyőződésével vallom, hogy az én sírba roskadt szeretteim a halálban is az örökkévaló Isten gondviselő karjaiban fekszenek, akinek elég hatalma van arra, hogy a rothadatlant, a belőle átsugárzott részt megtartsa az örökkévalóságra!

Szeretett Atyámfiai! Az én húsvéti hitem legyen ne csak az enyém, hanem a tiétek is! Lelkemből sugározzék felétek ez a diadalmas hit, amellyel húsvét ünnepén megkereslek benneteket, hogy a mostani gonosz világ nyomorúságai között csüggedésekben felemeljelek, keserűségekben megvigasztaljalak és felétek áradó szeretetemmel mindnyájatokat átölleljelek!

A szentháromság egy örök Isten kegyelme és vigasztaló áldása legyen mindnyájan tiéteket! Elrendelem, hogy ez a húsvéti üzenetem a Tiszántúli Református Egyházkerület minden gyülekezetében húsvét első napján a templomi szószékből felolvassassék.

Debrecen, 1937 március 9.

Atyafiságos szeretettel:

MAKLÁRY KÁROLY

püspök.

Útban a pogányság felé.

Megjött újból a kikelet, az Úr elűzte a telet.

Napsütéses helyeken, domboldalakon fakadnak már a virágok. Dolgozik már felséges, utólérhetetlen színekkel a világ legnagyobb művésze, az egyetlen örökkévaló szellem, Istenünk keze. Erdő, mező új köntösbe öltözik. A harangzó messze hallatszik a tiszta, tavaszi légen át. Imaházakban, templomokban, székesegyházakban hangzik húsvétkor az ének, a prédikáció: Feltámadott! Feltámadott!

Ha volt idő, amikor a húsvéti ünnepet különösebben ki kellett emelnünk, a hétköznapi sorából, úgy ez az idő napjainkban elérkezett. Elérkezett, mert a pogányság ősi, vad, gonosz szelleme kísért újra a világon.

S hogy ez így van, vegyük szemügyre röviden, a körülöttünk lezajló eseményeket, dolgokat, jelenségeket.

A világ legnagyobb birodalmában, Oroszországban a hivatalos hatalom atheista kezekben van immáron két évtized óta.

A templom színháznak és magtárnak való helyiség, mondják az orosz államférfiak.

A világ másik nagy birodalmában, Németországban az ősi germán istenség imádásáról, tiszteletéről álmodoznak sokan. Hadat üzennek az Ószövetségnek, a Megváltó születését előkészítő isteni kijelentés drága szent lapjainak.

S ha szemügyre vesszük saját hazánkat, szűkebb környezetünket — fájdalom —, szintén észlelhetjük, hogy a pogányság szelleme útban van immáron mi-felénk is.

S ez a szellem csákyával kezdi döngetni erkölcsi életünk ősi, bibliai kővárának falait. A tisztességről, szeméremről, szégyenérzetről új eszmék, fogalmak indultak el hódító körútra soraink között is.

Leányaink, ifjaink soraiban hódít a komázó, pajtáskodó szellem. A nagy természet szeretetét a legnagyobb készséggel összetévesztik az erotikával. Hódít a strand, a nuditás, a meztelenség.

A test kultusza úrrá kezd lenni szélteben-hosszában. Egy-egy súlydobó, törvívó, gerelyt hajigáló marcona ifjúnak avagy dús izomzatú hölgynek kurta nadrágos portaitja, hamarabb kerül az ujságok vezető hasábjaira, mint egyik-másik egész nemzedéket felnevelő pedagógusnak, tanárnak, tanítónak, papnak, írónak, tudósnak, művésznek.

A józan, takarékos szellemű ősmagyar komikus figura kezd lenni a társadalmi élet színpadán.

Mirevaló az a takarékoság! — beszélnek ma sokan. Annál több adót akasztanak a nyakadba, mennél jobban fáradsz és gyötröd magad. Él a mának, a holnappal ne törődj! Aki utoljára marad, tegye be az ajtót! Élvezd, amit kerestél. A sírnál úgylis vége mindennek... Ha mindenedet elverted, eltemet a pap ingyen, mert kötelessége.

A tehetség, az iparkodás, a szorgalom jutalma szintén kezd átköltözni Nirvana birodalmába.

A protekció egyre súlyosbodó, vészes kalapácsa agyoncsapni készül társadalmi életünk ezen ősi, óriási értékű támpilléreit is.

Ama régi példabeszédet: Többet ér egy marék szerencse egy zsák tudománynál, emígyen variálja korunk szelleme: Többet ér egy marék protekció, száz zsák tudománynál.

S hogyan állunk az istenfélelem ősi, nagy, szent erényével?

Olyanformán, mint a többi erényekkel, lelki értékekkel.

Napról-napra látjuk a képmutatás ősi ördögének megjelenését.

A vallás csak külsőség, cerimónia — vallják sokan.

Nincs ruhám, csizmám, kabátom, hogy a templomba menjek, mondják sokan a lelkipásztor előtt.

Szinte kiérzik eme szavakból, hogy a templomot sokan nem annyira istenházának, mint inkább olyan hajléknak tekintik, ahol emberi szemek, szívek, érzések billentik a mérleget javunkra avagy kárunkra. Üres, gazdátlan padok meredeznek felénk sok helyen ott, ahol évekkkel ezelőtt a legnagyobb buzgósággal szárnyalt, emelkedett a zsoldárok hangja az egek felé.

Erősebb, energikusabb hadjáratra indulnak soraink között a szektáriusok is. Persze, egyházi körünkben, egyik-másik helyen az a vélemény alakul ki felőlük, hogy viszi, ragadja őket a nagy lelki éhség, szomjúság az örökélet beszédének forrása felé.

Holott, ha erősen figyelő lélekkel kísérik lép-teiket, könnyen rájöhetünk arra, hogy — fájdalom — jórészt testi, anyagi, materiális szempontok diktálnak ma már a szekták sorai között is. Mert hát nagyon könnyen vétkeznek a nyolcadik parancsolat ellen. Még pedig azon általuk sokszor hangoztatott bibliai elv alapján, hogy mivel az Úr teremtette az egész világot, tehát a rét, a mező, az erdő mindnyájunk tulajdona...

A modern szektáriusok egyik főjellemből, a csendes kommunizmus.

Szóval útban a pogányság szelleme, útban mindenfelől — mindenfelé.

De legyen hála az Örökkévaló Istennek, aki az esztendő napjai között rendelt nekünk húsvéti ünnepeket is.

A Húsvét a hitvalló lelkek nagy ünnepe. Ezen a napon még a kételkedés, tagadás ősi, örök szelleme, Tamás is így sóhajt fel: Én Uram! és én Istenem! (János 20. 28.)

Ünnepeljük meg eme nagy, szent ünnepet igaz hittel, őszinte, töredelmes vallomástétellel.

Én legalább nem tudom aláírni azon modern egyházi tollforgatóink ama számtalanszor ismételt felfogását, hogy a tömegszuggeszció kora lejárt, hogy ma már nem prédikációkkal tartjuk fent e földön Istenországának földi szimbólumát, az anyaszentegyházat, hanem sokkal inkább, mindenekfelett, az „egyedek“ gondozásával, a hívek látogatásával.

Péter apostol a Biblia szerint, lelkes beszédével, prédikációjával alapította meg az első egyházat. A tömegszuggeszció kora nem járt le és nem is fog lejárni soha.

Lelkes emberek, született hitszónokok nélkül megsemmisülnek a modern egyházak is s azoknak mindenféle intézménye.

S ha nekünk nem lesznek lelkes hitszónokaink, majd lesz a pogányság szellemének...

Ha tehát volt idő, amikor lelkesen ünnepeltük meg a Húsvétot, ünnepeljük máltóképpen jelenvaló napjainkban. Zengjen a prédikáció kicsiny imaházakban, falusi gyülekezetekben, a nagy Alföld hatalmas református templomaiban, hogy még a

rögök is felmelegedjenek. Zengjen atyáink kedve s éneke, a régi hittel, áhitattal, buzgósággal:

Él a Jézus, a mi fejünk!

Keresztyének, énekeljünk.

Ülvén Húsvét ünnepeket,

Új győzedelmi éneket!

Baráth Imre.

Az egyke és a felekezetek.

Simontsits Elemér igen alapos és nagyjelentőségű könyve: *Az egyke demológiája* sok olyan kérdésre derít világosságot, ami eddig nem állott előttünk tisztán és sok olyan téves felfogást korrigál, amely eddig általánosan el volt terjedve. Most csak arra az egy dologra utalunk, hogy e könyv szerint hogyan viszonyulnak a felekezetek és az egyke. Érdektelen tanut kívánunk megszólaltatni. Dr. Szénássy József, a Stefánia főorvosa írja a könyv ismertetése rendjén a következőket: „Szerző legfőbb érdemét két pontban lehet összefoglalni. Az egyik, hogy végre megtörte azt a már szinte a köztudatba átment téves felfogást, hogy a magyar egyke vallásfelekezetekhez, vagy népfajhoz volna kötve. Mi magunk is úgy éreztük és látjuk, hogy nincs ennek a nemzetet gyökerében megtámadó betegségnek felekezeti jellege, mert aki a kérdés multjával és jelenével, a hazai és külföldi viszonyok tekintetbevételével behatóan foglalkozik, az csakhamar maga is rájön Simontsits igazságára, hogy az egykékben a katolikus és protestáns, de egyéb felekezetek is egyaránt osztoznak. De nem is szabad az egyikét vallásfelekezeti szempontból felfogni, legkevésbébbé ma, amikor a csonka hazában annyira szükség van a felekezeti békére. Még akkor sem lehet ezt tenni, ha felületes szemléletben kétségtelenül mutatkoznak szinte kirívóan protestáns vallásfelekezeti egykés községek. Jól mondja Simontsits „Az Ormánság protestáns egykéjével szemben áll a Bánát katolikus sváb egykéje“. Itt azonban szerintünk nem szabad megállni. Mi úgy látjuk, hogy a Duna-Tisza-köz és a Tiszántúl-Dunántúl nagy és összefüggő területeket felölelő egykéjével szemben áll leginkább a nagyvárosok középosztályára vonatkozó és szinte az összes felekezetet felölelő egykéje.

Azokban a községekben pedig, melyekben a protestáns felekezetekhez tartozók egykésék, a katolikusok pedig nagyobb gyermekszámra török, az okot nem annyira a felekezethez tartozás, hanem sokkal inkább az a körülmény szolgáltatja, hogy a föld-vagyon a protestáns felekezetűek kezén van. Elég sok olyan községünk van, melynek a lakossága felekezetiileg vegyes s gyakran láthatjuk, hogy a szegény katolikus népesség nagyobb szaporasága mindinkább túlnövi az ott gyakran egykésző gazdag református népességet. A tárgyilagos kritikával szemben azt is meg lehet állapítani, hogy ennek éppen az ellenkezőjére is van példa. Tárgyilagos szemléletben tehát Simontsits tételét igazolva látjuk. A falunak, a vidéknek egykéje nem vallásfelekezethez, hanem inkább a televényföldhöz és a vagyonhoz kötött. Nincs vallásfelekezethez kötve a városi egyke sem.

Vajjon ezek után is újra meg újra felhangzik bizonyos lapokban a régi vád: az egyikét a reformátusok csinálják?(K. F.)

Az első diakónusképesítő vizsga és a kibocsátott diakónusok.

(Igazgatói jelentés.)

Negyedik tanévét kezdő diakónusképző intézetünk első termése a múlt év szeptemberében érett, hat növendéket bocsátott képesítővizsgálatra, mely három részből állott: házidolgozattól, melynek tárgyát, minden növendék számára mást, még boldogemlékezetű D. Dr. Baltazár Dezső püspökünk jelölt ki az intézet vezetősége által javasolt tételek közül, zárthelyi írásbeli dolgozattól és szóbeli vizsgálatból.

A házidolgozatok címe volt: 1. „Egy alföldi földművelő város külterületén hogyan indítanám meg az ifjúsági munka megszervezését?” 2. „A vasárnap védelme egy szombatos adventistával szemben.” 3. „Beszélgetés egy idegen egyház részére reverzalist adni készülő ifjúval.” 4. „Milyen érveket kellene felhozni egy börtönben megjavult és kiszabadult szolgalegény alkalmazása mellett?” 5. „Milyen vallásos iratokat kellene elsősorban terjeszteni a tanyai református szórványokon?” 6. „Hogyan beszéljek lelkére egy gazdáját meglopott és megszökött eselédnek?”

A zárthelyi írásbeli dolgozat címe volt: „A magyar református szórvány, fiók-, leány-, társ- és anyagyházközség fogalmának népszerű ismertetése.”

A szóbeli vizsgálat a múlt év szeptember 11. napján délelőtt 9-től délután 1 óráig s folytatólag délután 4—7 óra 20 percig tartott Dr. Csikesz Sándor egyházkerületi diakóniaügyi bizottsági ügyvezető elnök vezetése mellett Maklár Károly, Kolozsváry Kiss László, Uray Sándor, Dr. Juhász Nagy Sándor, Nagy István és Hádházy Lajos bizottsági tagok előtt.

A bizottság összeülése után elnök meghatottan emlékezett meg D. Dr. Baltazár Dezsőről, ki — mint a népétől búcsúzó Mózes — csak betekinthezett arra a területre, hol Isten nemsokára munkába állítja az első diakónusokat, de ezek képesítővizsgáját már nem érthette meg. Kérte a bizottság tagjait, hogy a vizsgára jelentkezett növendékekkel szemben a legszigorúbb mértéket alkalmazzák, annyival inkább, mert ezek után fogják gyülekezeteink a később kibocsátandó diakónusokat is megítélni.

A hét órán át tartó szóbeli vizsgálat, mely csakugyan bő alkalmat nyújtott a jelöltek készülttségének és arravalóságának megítélésére, következő tárgyakra terjedt ki: az Ó- és Újszövetség alapos ismerete. Missziótan. A magyar református egyház istentiszteleti szervezete. Énekeskönyvünk beható ismerete. Keresztyén egyháztörténet. Keresztyén hit- és erkölcstan. Szabad előadás.

A három év alatt végzett egyéb tárgyakból (Apologetika. Valláslelektan. Valláspedagógia. Igehirdetés elmélete. Írásmagyarázat. Éneklés. Harmonium. Közismereti tárgyak. Német nyelv. Irodavezetés) a legutolsó párbeszédés vizsgálat eredménye vétetett fel az oklevélbe.

Ezek, valamint az írásbeli dolgozatok és a szóbeli vizsgálat elbírálása alapján jelesen képesítették Nagy Lajos és Varga András, jó eredménnyel ifj. Herczegh Sándor és Mányi István és elégséges minősítéssel Főrizs László és Pál József

diakónusok, kik az eredmény kihirdetése után a hivatalos esküt letették s főtiszteletű Maklár Károly püspökhelyettes úr felavató beszéde és a bizottság tagjainak áldáskívánásával ünnepélyesen kibocsátatták a diakónus szolgálatra egyelőre az általános eredményt feltüntető ideiglenes bizonyítvánnyal. Oklevelüket a vizsgai szabályzat előírása szerint csak két évi igazolt diakónusi működés alapján kaphatják meg.

A felavatott diakónusok nevében Nagy Lajos mondott közvetlen, meleg szavakkal köszönetet kibocsátásukért s mindazokért az áldásokért, melyeket a diakónusképző intézetbe belépés pillanatától kezdve mostanig s boldogult Püspökünktől kezdve az intézet tanszemélyzetén át a képesítővizsgálati bizottság tagjaig mindenkitől nyertek, melyek emberileg mindennél erősebben elkötelezik őket arra, hogy mindenkor és mindenütt oly hűséggel forgolódjanak, hogy miattuk soha ne legyen okunk a pironkodásra.

A kibocsátott diakónusok ifj. Herczegh Sándor kivételével, kinek katonai szolgálatra kellett bevonulnia, mind hamarosan elhelyezést nyertek: Főrizs László a szegedi, Mányi István a törökszentmiklósi, Nagy Lajos a berekböszörményi, Pál József a nyíregyházi gyülekezetben. Varga András pedig, ki növendék éve alatt a dombrádi gyülekezet támogatását élvezte, ennek a gyülekezetnek a munkájába állott, hogy a nyert jótétteményt szolgálatával hálálja meg. Azóta Herczegh Sándor is elbocsátatván a katonai szolgálatból, Pál Józsefet váltotta le a munkában Nyíregyházán.

A diakónus-munkakör természetesen még nem teljesen tisztázott. Mindenütt mást és mást várnak tőle. Egyik helyre pl. így kérte a lelkész a kibocsátandó diakónust: „Olyan egyházi szolgát keresek, ki a harangozástól kezdve a hivatalos szolgái teendőkhöz át a lelki gondozásig helyét mindenütt megállhassa. Gyűjtse össze az egyház számára felajánlott kegyes adományt... S ha megsejtünk egy kitérni vagy reverzalist adni készülő férfit, őt fogom elküldeni, hogy szándékáról lebeszélje. Iparosfiuknál legyen segítségünkre a KIE propagandához, esetleg egyes utcákon szervezendő bibliakörök megszervezéséhez, egyszóval a missziói munkák végzéséhez.” Másik helyről meg azt írja a lelképásztor az ott működő diakónusokról, egy kérvényt mellékelve lehető elintézés céljából, hogy az ottani karácsonyi legációi kivételével a diakónus láthassa el: „ebből láthatod, hogy tanítványoddal mennyire meg vagyunk elégedve. Egy öltözet ruhát vehetne a cca 70 P-s legációból s ezt meg is érdemelné, rá is férne. Ifjúságunk nála jó kezekben szépen elindult hivatása felé. Még az a csoda is megtörténik, hogy a Szeretetszövetségi Naptárt utánrendelésben is el tudjuk helyezni. Sok szeretettel és a kiváló munkásért hálás köszönettel...”

Az a célunk, hogy ily munkásokat kapjon a gyülekezet, nem amolyan segédlelkészféle embereket, szaporítani azoknak a számát, kik amúgy sem bírnak elhelyezkedni, hanem Krisztusért és egyházért minden jó munkára kész, egyszerű, alázatos bizonyágtevőket. Egy rövidesen megszervezendő diakónusszövetség révén állandó, áldott kapcsolatot kívánunk teremteni az intézet s a már kibocsátott diakónusok között, mely a munkálkodók tapasztalatait egyfelől a további kiképzésnél is értékesítheti, másfelől meg gondoskodni kíván mindenkor minden diakónusnak a neki leg-

megfelelőbb elhelyezéséről s módot keres, hogy leg-
alább évenként egyszer összejöven, lelkileg felüdül-
hessenek, köztük a testvéri kapcsolat erősödjen s a
lehetőség szerint megpróbáljuk emberileg biztosítá-
sukat arra a jövőre is, mikor megfáradva tudomá-
sukat kell venniök, hogy az aratás Ura kiállítja őket
a munkából.

E fiatal belmissziói intézetünk még csak az első
lépéseket tette, de ezeken ott látjuk Isten helyes-
lésének pecsétjét. Az Ő ígérete cseng fülünkbe, hogy
segítségével, áldó kegyelmével továbbra is velünk
marad. Jólesik itt látni egy kis csapatot, a hivatá-
losakon kívül is, kiket intézetünk munkája érdekel.
Boldogok leszünk, ha tudjuk, hogy e kis csapat érdek-
lő s imádkozó szeretetével ott áll munkánk mögött,
mindig jobban hozzáférhetővé tenni intézetünk s
diakónusaink számára az odafent már elkészített
áldásokat.

Debrecen, 1937 február 23.

Nagy István.

A magyar Alföld tanyai diakónusa.

(Tömör Lajos diakónus segédlelkész előadása.)

A városi diakónus mellett már az első keresz-
tyén gyülekezet ismeri a falusi és pusztai diakónus
szolgálatát. Az ígéhirdetéssel és lelkipásztorsággal
foglalkozó apostolok mellé hét diakónus segítőársat
választanak. E hét férfiú közül kiténik Filep tériítő
ígéhirdetésével s a Lélek erejével telve, ő az, aki
először kap megbízatást arra, hogy Jeruzsálem terü-
letét elhagyva a városi missziói életet az elhagyott
puszták tériítő szolgálatával cserélje fel. Előbb Samá-
riában és falvaiban, majd a gázai puszták világában
Azótustól Cezaréaig járja a falvakat hirdetve a
Krisztus evangéliumának örömeit. Így az első
pusztai diakónus, Filep a mindenkor pusztai dia-
kónus ideálja.

Köztudomású, hogy az Alföld tanyavilágában
több száz ezer magyar református lélek él. Tanyák,
tanyacsoportok, uradalmak, OFB-parcellákon épült
telepek, ezrei élnek szinte minden lelkigondozás
nélkül. Sok esetben csupán élelmes szekták lelkes
agítátorainak biciklis, vagy gyalogos iratterjesztői-
nek közvetítésével jutva lelki táplálékhoz.

A debreceni diakónusképzőintézet ebben az év-
ben a tanyai diakónusnevelés kérdését vette első-
renden programjába. Isten kegyelméből hisszük,
hogy e programból valóság lesz.

Legújabbán megindult magyar református egy-
házunkban a rendszeres tanyai, pusztai lelkigondozás,
amely munkát a mostanában rendszeresített
külterületi, pusztai, tanyai segédlelkészek végzik.
A tanyai lelkigondozás azonban várja a diakónus
segítőmunkásokat, a lélektől megragadott magyar
Filepeket, akik ha kell, vállalva az úttörő küzdelmes
sorsát — „járatlan utakon” egyedül vigyék el a
Krisztus-nélküli magyar puszták hazájába az Élet
Beszédét.

Súlyos feladat vár a tanyai diakónusokra azok-
ban a gyülekezetekben, ahol az új törvény szerint
rendszeresített kült. segédlelkési állásokat anyagiak
hiján nem tudják betölteni, illetőleg, ha be is töltik,
a tanyai segédlelkész nem él kinn a pusztán, mert a

nagy gyülekezet belterületén kénytelen munkacereje
javát az intenzívebb pasztoráció érdekében odaadni.

Másfelől az igazi tanyai lelkigondozás nem érhető
el a tanyai segédlelkési állások egyoldalú szaporítá-
sával sem. Az újszövetségi és kálvini szolgálati
rend nem nélkülözheti a lelkigondozás teljessége
érdekében a diakónusmunkást. Vannak ugyanis a
lelkimunkának, éppen a tanyai szektárius front és
munka elleni küzdelemnek olyan területei, ahol a
segédlelkész képtelen teljes eredményt elérni, bár-
mennyire ideális pásztor legyen is.

Ezzel szemben a diakónus a falusi kultúrlétkör-
ben nevekdvén fel, ismeri a pusztai, tanyai élet-
viszonyokat, az életküzdelmeket gyakorlatban is
megpróbálta s így könnyen megérti a legegyszerűbb
tanyai ember lelkifelfogását. A rendszerint kevesebb,
sokszor hat elemi iskolát végzett, de az „egy szüksé-
ges dolognak” ismeretében, az Igének és a lelki-
munkának titkaiba beavatott diakónusifjú a káros
pszichológiai gátlásoktól mentes marad szolgálata
közben.

A diakónus a tanyai élet egyedülvalóságára,
nehéz harcaira kellően felkészült lélekkel indulhat
ki munkaterületére. A legegyszerűbb emberi és
keresztyén életfolytatáshoz szükséges alázat birto-
kában Krisztus igénytelen szolgálója, mert a diakónus
az örvendező szolgálatkészség embere. Tud alkalmaz-
kodni a lelkipásztortól kapott irányításokhoz, de
nem esik kétségbe az önálló szolgálatától sem. Nem
csüggeszt el egyszerű, tudatlan tanyasi emberek
primitív gondolkodásmódja, esőkönyös idegenkedése
a lelki dolgoktól, mert otthon van a lelkekkel való
foglalkozás, személyes beszélgetések mesterségében.
Épügy érti az ifjúsági egyesület megszervezésének és
vezetésének alapelveit. És megalkotja a tanyai
ifjúság újjászületésének, tiszta örömeinek kedvelt
otthonát: a tanyai KIE-t. Szilárd elvi tájékozódott-
sága, gyakorlati ismerete az ifjúsági munkák orszá-
gos titkárainak elméleti oktatásain nyugszik, akik
sorozatos előadásokat tartottak és tartanak a dia-
kónusképzőben, az intézet tantervei keretén belül.
A KIE gyakorlati munkát viszont a debreceni KIE-be
s nyári szünetben az otthoni ifjúsági egyesületbe való
bekapcsolódás révén ismeri.

Megszervezi a tanyai vasárnapi iskolát s nem
kedvetlenedik el, ha hely hiányában valamelyik
tanyai épületben kell összegyűjtenie Krisztus tanyai
kicsinyeit. Az intézet falain belül megismerkedett a
vasárnapi iskola módszertanával, a gyermeklelek-
tannal — a vasárnapi iskolai vezetőképző tanfolyá-
mon, míg a vasárnapi iskolai gyakorlati tanítást
szintén elsajátította jelölt korában, mint vasárnapi
iskolai segédvezető. Ezen ismeretek birtokában
tanyai otthonaikban is meglátogatja a szívébe foga-
dott gyermekeket. Megszervezi a tanyai nép ének-
karát, amely kizárólag egyházi énekek előadására
készít elő, a háziistentiszteletek számára.

Beállítja a gyülekezeti énektanulási órákat a
tanyai énekkedvelő hívek összessége meghívásával,
amely órákat örömmel látogatja a tanyák népe
s főhő lélekkel issza a zsoltárok alig-alig ismert
dallamai mellett a Hallelujah énekek evangéliumi
verseit is. E célból már az intézetben több mint
száz Hallelujah lebilincselő dallamát megismeri, a
zsoltárok mellett.

A falusi ember iránti mentő szeretet, a lelki ébredésért imádkozó felelősség munkása a diakónus. Igénytelen, mint Mestere, akitől kéri és kapja az erőt szolgálatához.

A diakónusjelölt a keresztyén alázat és fegyelem iskolájában, az intézet zárt internátusában megszokja az állandó szolgálat rendjét és megismeri annak örömét. Mindennapi élete a házi- és munkarend keretei között folyik le, a hatórai ébresztőtől és a reggeli áhitattól kezdve az esti áhitat, közös bibliatanulmány és hálaadás órájáig. Ugyanilyen órára és perere kiterjedő pontossággal ébred, szolgál és pihen diakónus korában is.

A tanyai diakónus nem akad fönn a pusztai élet és élelmiszerbeszerzés stb. problémáin, hiszen maga veti ágyát, maga mossa ruháit, saját kezével készíti ételét és mossa fel edényeit; vidám énekszó mellett surolja, takarítja szobáját, lakása ablakait, kályháját, vagy kemencéjét. Maga vágja tűzrevalóját és gerjeszti fel a lángot, hogy bemelegítse csendes szobáját. És, ha ez a szoba történetesen nem csendes az odafogadott KIE serdülők éktelen lármája miatt, Jézusával élő kapcsolatban állván: a diakónus szívében mégis igazi *csend* honol...

A diakónus ekként független marad s az élet kényelmetlen oldalától meg nem ijedvén, így válik a tanyai nép lélekmentő misszionáriusává, Isten hűséges szolgálójává, a békesség követévé.

Jól ismeri a Krisztus-nélküli lelki sötétségben élő tanyai magyarság örömtelen életét. És e szegény, nyomorúságos életben nem a szociális segítség tüneti kezelésével próbál segíteni, hanem a radikális gyógy-módot látja meg evangéliumi szeretettel és világossággal telített szívvel. Jól tudja, hogy a tanyai ifjúság erkölcsisége megromlott, aminek szomorú képét mutatja a törvénytelen házasságok ijesztő arányszáma, a korezmázás állandó növekvése s a születés nem tisztelő, véle hadbanálló legény és leánysereg. Közömbös, vagy kimondottan istentelen ez az ifjúság, melyet a hitelenség polipkarjai fojtogatnak. Nincs más öröme, ma még, mint néhány tanyai mulatság kétesértékű testi öröme, amely egyre mélyebbre taszítja a testiség rabságába. Látja a diakónus a szociális nyomort, a kihasznált uradalmi és kisbirtokos cselédség megkínzott fekete csapatát is a közegészségügyileg és kulturális téren is elhanyagolt magyar pusztán.

De azt is tudja a tanyai diakónus, hogy mégsem elveszett ez a pusztai református magyarság. Tény azonban — s ezt jól látja —, hogy *egyetlen* Szabadító, Megtartó van számára: Krisztus. A tanyai nép örömtelen életét a Krisztus örömeivel telíteni, a teljes élet forrásához elvinni: ez a tanyai diakónus hivatása. És ezt az örömet viszi hozzá gyalog, biciklin, tanyáról-tanyára, tanyacsoportról tanyacsoportra a puszták diakónusa. Viszi az egyetlen élet üzenetét: a Szentírást, viszi a Jézus hívását, keresését hirdető vallásos iratokat, evangéliumi traktátusokat: s örömmel tesz bizonyosságot a megtalált Jézusról, aki gazdag, örvendező élet teljességével kínálja meg minden vágyakozó tanyai magyar életét.

És a tanyai magyar diakónus tudja, hogy a teljes élet felé való vágyakozás megvan a tanyai magyar népben. Csak fel kell ébreszteni alvó lelkét s alvó lelkének szunnyadó vágyát.

Ehhez az áldott mentőszolgálatához és a tanyai diakónusképzés szent ügyéhez kérjük minden komoly magyar református lelkét imádságát és felelősségérzését.

Számadási nyomtatványok.

Azon töprengtem, hogy e szerény cikkem felbecsülve gyanánt ne ezt írjam-e: öt pengő 62 fillér-e? vagy 20 fillér? Mert ma 5 P 62 fillérbe kerül számadásunk évi nyomtatványszükséglete, ami ezelőtt nekünk 20 fillérbe került. Ugyanis 20 filléren vettünk 20 iv papírt, megvonaltuk helyi szükségünkhöz képest s kész volt a számadás!

Ma pedig be kell szerezni egy halom nyomtatványt tenger rovatokkal ellátva s ezek útvesztői között botorkálva, ki kell keresni ha nehezen is, azt az egyetlen rovatot, melyre nekünk is szükségünk lehet vagy van. A nyomtatványok egytől-egyig a nagyszabásúság ismérveit hordozzák magukon; azt, amire feltétlenül szükség van, pl. Debrecenben, de amivel p. o. Píripócs egyáltalán nem tud mit csinálni. Pedig egyházaink kétharmada inkább hasonlít Píripócséhoz, mint Debrecenhez.

Azoknak az illusztris uraknak, kik ezt a nyomtatványt a főtiszteletű kerület által elfogadtatták, mindenben igazuk volt. Csak ott tévedtek, hogy azt hitték, hogy ez újításra égető szükség van: hogy e címen az eddigi 20 fillér helyett okvetlen 5 P 62 fillért kell kiadni a mi sok szegény egyházunknak, holott ezeknél manapság a 20 fillér sem mindig található meg. A szegénység, az üresnek mondható pénztár nem igen igényel egyszerű kezelést, bonyodalmas nyilvántartást... Egészen szerény, igénytelen keretek között is lehet azzal számolni. Az sem lehet cél, hogy a falusi számadások készítőit a felesleges rubrikák labirintusaival terhelve, minél több kellemtelenségnek tegyük ki. Ha még a nyomtatványok csak minta gyanánt lettek volna a kerület által elfogadotva azokhoz való lehető alkalmazkodás végett, úgy minden egyházmegye átvehette volna azokat baj nélkül az egyes egyházak helyi viszonyainak s egyéb szempontoknak kellő mérlegelésével. De főbaj az, hogy a nyomtatványok kötelezővé vannak téve, holott az egyházak nagy többségének erre éppen semmi szüksége nincs. Szép dolog az egyöntetűség, de itt igen drága és felesleges. A közigazgatást pedig nem szabad egyre drágábbá, hanem lehetőleg egyszerűvé s olcsóbbá kell tenni. A protestantizmusnak vannak élő szervei, t. i. az egyes egyházak, egyházmegyék stb. Ezeknek kell bizonyos mozgási szabadságot, önállóságot biztosítanunk, hogy a saját belügyeiket lehetőleg önállóan intézhessék s fillereiket gazdaságosan beoszthassák. Ezzel a számadási nyomtatványok kötelezővé tétele nem vetett számot. Az 5 P 62 fillér pedig nem 20 fillér! A különbözet az egymástkövető évek során át egy kis tőkét jelent, amit talán megtakaríthattunk volna.

Helyénvaló volna hát megfolyamodni a főtiszt. kerületnél, hogy ezeket a nyomtatványokat csak ajánlja, de kötelezővé ne tegye. Ez a közérdek.

Gebe.

Id. Szigethy Gyula,
református lelkész.

Levél a Szerkesztőhöz

Igen tisztelt Szerkesztő úr,

minthogy a Debreceni Protestáns Lappal fennállt kapcsolatomban mibenlétéről az ifjabb nemzedék tájékoztatlan, engedje meg ez egyszer kivételesen helyet kérnem az alábbiak közlése végett:

A Debreceni Protestáns Lapot 1915-ben vettem át, Baltazár püspök úrnak s egy az ő elnökleite alatt kiküldött egyházkerületi bizottságnak kérésére. A vételár az előző tulajdonos nyomdászamlájának magamra vállalása — mintegy 9000 jó korona — volt. Szerződési alap volt, hogy minden lelképásztori hivatal és minden az eleminél magasabb iskola köteles előfizető s minden egyházi hirdetést közölni kell a lapban.

A háború elvesztése után — 1918 végétől fogva — a köteles előfizetők száma majd hogy felég csökkent, a hirdetések pedig a lelkészmeghívások előtérbeállításával és a tanítói állásoknak a Tanítók Lapjában közléseivel negyedrészen is alig maradtak. Az 1920-as évek derekától a megmaradt előfizetők nagy része is abbahagyta a fizetést a kedvezőtlen gazdasági helyzet miatt. Így történt, hogy 1933-ban már a be nem folyt követelés, de a nyomdai tartozás is igen felszaporodott.

Megkértem a nyomdávalal vezetőségét, hogy követeléseimet vegye át, hajtsa be, természetesen szavatosságom mellett. Egyszermind bejelentettem Baltazár püspök úrnak, hogy a lapot beszüntetem s magam belépek az 1934 elején meginduló Református Élet szerkesztőségébe. A püspök úr azt a véleményét nyilvánította, hogy az egyházkerületnek szüksége van a lapra, amelyet mint hivatalos lapot fenn fog tartani s azt kérdezte, milyen feltétel mellett adom át a tulajdonjogot az egyházkerületnek. Ezt feleltem: Eröss Lajos egy kúbaszivarért adta oda Ferenczy Gyulának, nekem kúbaszivar sem kell, vegyék át a követeléseimért, amelyeket, mint egyházközségeket az egyházkerületnek könnyű behajtani. Ő ezt készséggel vállalván, az akkor új egyházkerületi főgondnok úrral is közöltem az ügyet, de felhívtam a figyelmét arra is, hogy meg kell gondolni, helyese-e, ha az egyházkerület átveszi a lapot, mert így a tiszántúli kerületben a világi rész sajtóorganum nélkül marad, egy ilyen igényt kielégítő lap pedig a csupán hivatalos lappá vált Debreceni Protestáns Lapot teljesen megölheti. A főgondnok úr válasza olvasható volt, hogy senkinek sincs a mai világban pénze lap fenntartására.

Ily előzmények után köttetett meg az 1933 dec. 22-én kelt szerződés, amely szerint az egyházkerület a lapot aktíváival és passzíváival átveszi s amelyből az tűnik ki, hogy a tartozás 1200 pengővel több, mint a követelés. Ez ténne a vételárat, de meg kell említenem a szerződésben ki nem tett ama tény is, hogy mintegy 500 P postatakarékpénztárban levő befolyt előfizetési díj is az egyházkerület rendelkezése alá került.

Rámnézve mindenesetre nagy áldás volt a lap terhétől megszabadulás, mert 1933 végétől tíz hónapon át tartott súlyos betegségem alatt sem a lap fenntartására, sem a tőle nagyobb kár nélkül megváltásra nem lettem volna képes.

Fogadja Szerkesztő úr a helyért hálás köszönetemet és őszinte tiszteletem nyilvánítását.

Debrecen, 1937 március 10

Kun Béla.

kész szolgája:

A tiszántúli egyházkerület multjából.

Szoboszlai Pap István püspök naplójegyzetei.

Közli: Dr. Nagy Sándor.

(Folytatás.)

Aug. 26.

Templomban voltam. Drevenyák Ő nagyságánál tisztelektem. — Az én Majorom mind inkább kedvessé teszi magát.

Aug. 27.

Major vendégemmel megnéztük a főiskolai könyvtárt.

930. Prof. Kerekes Ferencz úr elhozta és bemutatta a főiskolai pénztári jelen állapotának kimutatását. Láttamozva visszaadtam. — Kezébe adtam, hogy Sági úrral nézzék végig a folyamodványi fogalmazást, melyet gr. Zichy Ő Excljához készítettem előlegezést kérve a főiskola részére.

932. Szólottam Kerekes Ferencz úrnak a senior-tételről, azt halasztani javasolván még legalább három hónapig. NB. Fábiján Gábor úr levelet adott kezembe.

Aug. 28.

Délután herczeg Pasquievich váratott. Az egész Tanács minden orosz és ausztriai főtisztek várakoztak rá a Bärcei Kisasszony házában. Én is ott időztem. A közben hozzám jött, ugyanott szállásoló herczeg Benutó — a cserkeszek hetmanja s maga nyelvén meghívott theára (mint azt két orosz generalis, kikkel beszélgettem, magyarázta). Felöltöztem tehát s fölmentem és az egyik említett Generalis társaságában a leírhatatlan aromájú theát megkóstoltam.

Estve megérkezett herczeg Pasquievich, de még az nap tíz óra után tovább ment. Nyiregyháza felé! Én nem voltam a küldöttségben.

Aug. 29.

Elment az én vendégem is, a derék Major Dobrawolszki, a Szent-írásban igen jártas, nagyon ember-séges férfiú.

Estve jött hozzám ismét egy cserkesz kapitány, egy hadnagygyal s öt legénnyel.

Ezekkel semmi nyelven nem tudtam beszélni. Egyébként a legnagyobb rend és csend volt közöttük.

933. Senior Menyhárt János folyamodványt nyújtott hozzám, jelentvén, hogy hivatalát bevégzendő számolni akarna: de az ekklától nem kaphatja ki a Remanensek és a Catechisatorok díjait.

Aug. 30.

Tegnapi vendégeim minden szó nélkül elmentek.

934. Kiss György úr, Jul. 30-kán 277-i. sz. levelében jelenti, hogy 873 és 886. sz. a leveletem vette.

935. Ugyanattól másik levél Jul. 31—248. Vette a sérült honvédek számára küldött tudósítasomat s a nyugtatványt.

NB. Estve Kémeri Lajos úr hozzám jöven jelentette, hogy prof. Révész úr itt van az attyánál

s kívánna velem beszélni. Elmentem hozzá. Bogyoszlón tartózkodnak a predikátornál. Nem tudják mit tegyenek. — Én mondtam, hogy itt tanácsot adni bajos, mert nem tudhatni, hogyan üt ki a tanács. Meggyőződéseim, hogy jobb haza jönnök.

Aug. 31.

A Szeniornak 933. sz. a. folyamodványára hátíratban válaszoltam: várnia kell a főiskolai pénztárnak, míg egyházi pénztáraink rendbe jövedenek. Amit az ekkla. ígért, bizonyosan megfogja adni.

Predikáltam Konez Gergely úr fölött. Estve egy orosz General du jour jött hozzám szállásra, ki diákul és franciául beszél.

NB. Konyári prdr. Mocsi úr jött hozzám tanácsot kérni: mit tegyen, miután méltóságos Jósza Péter királyi biztos úr a konyári bíró előtt fenyegetőleg szólott róla? — Válaszoltam, teljesítse híven kötelességeit, viselje magát csendesesen, okosan, alkalmazkodjék a körülményekhez.

NB. Poresalmi prdr. Kiss Áron úr volt nálam. Még ő náluk nincs királyi biztosság.

September 1.

937. Rector Professor Kerekes Ferencz úrtól megkérdeve, írtam hozzá s általa a professori karhoz: hagyják meg még most a Seniorságban Menyhárt Jánost oly módon, hogy ő legyen kilencz hónapig Senior, ugyanannyi ideig legyen az utódja. Tegyük ezt már csak azért is, mert a szegény Menyhárt ily nehéz időkben vitte — s híven és kitartva vitte — a seniorságot, jövedelme pedig igen csekély volt. — Utóbb jelentette Kerekes úr, hogy így cselekedtek.

A városi küldöttséggel voltam búcsuzni Cseodajefhez. Nagy szivességgel fogadott bennünket. — Végre kezet fogott velem és kis prepost úrral, kért bennünket, hogy imádkozzunk érte. Lekisért bennünket az alsó grádiésig.

NB. Szent mihályi prdr. Bozsányi János jelentette, hogy el van vádolva Drevenyák Ó nagysága előtt. El kell menni hozzá — ez volt válaszom — s mentse magát, amint tudja.

Drevenyák Ó nagyságánál voltunk tisztelkedni. Ott hallottam, hogy Görgei a mult éjjel itt ment keresztül.

Ruszomilinek ágendáját, káplánomnak predikázióját megnéztem s ki igazgattam.

Sept. 2.

A nagy templomban Agendát mondtam alkalomszerűleg. Rendelkeztem n. t. Fesős úr helyetti papolásról; arról is, hogy akik délután papolni fognak — deák-íjjak — elmondandó munkáikat még addig bémutassák Theológiai professor uraknak.

Templom után Ráed orosz csász. Lieutenant-Generál (ki egyideig a nagy templomban nézte Comuniókat, és kivel a mai nap már beszélgettem a herczeg Bebutov szállásán) hozzám jött és sokáig igen érdekes tárgyakról beszélgetett. Billétjét nálam hagyta, az enyimet elvitte. Búcsúzás közben kért, hogy adjak reá áldást. Én, fejére tevén kezemet, áldást kívántam rá. Ez alatt ő folyvást csókolta mejemet, azután pedig több ízben kezem.

Meglátogattam Tóth Mihály urat, beszélt, mikép szándékozik magát menteni.

Estve Szűnyog Rudolf öcsém volt nálam. Mondta, hogy tegnap nála ebédelt Görgei.

Sept. 3.

Elment tőlem a derék General du service Zabloczky.

938. Prof. Erdelyi József úr, mint már máskor (?) jelentette, hogy Contrascribát tenni szükségesnek látná. Rájok bízta. Jelentette azt is, hogy a közelebb délután papolt ifjak munkáit megnézte. Révész Imre munkája még teli volt az előbbi szellemmel. — Bosszankodva hallottam.

Sept. 4.

Új szállásolások nálam, egy kapitány és két hadnagy, sok legénnyel és lovakkal, úgy hogy a kocsimat is kihúzták a szinbül. Noha igen szilajok a muszka legények, de csendesesen viselik magokat.

Simonffi Imre haza érkezővén, beszélt az öreg Palóczival.

939. Kenessei Antal úr értekezett velem a fundatio pénztárában levő magyar bankjegyek beadásáról. — Utasítottam, hogy minél előbb adja be.

Sept. 5.

Szállásolóim maradtak. Ebéden, vacsorán még több társaik is voltak velük.

NB. Szabó Lajos haza érkezett.

Sept. 6.

Még ma is itt voltak a szállásoló orosz tisztek. De estve elbúcsúztak, holnap korán indulandók. Rüdiger itt ment keresztül az éjjel.

Sept. 7.

Szállásolóim csakugyan elmentek ma. Kezemhez került Görgeinek levele Rüdigerhez.

Sept. 8.

940. Kisújszállási prdr. Győri Lajos úr f. hó 5-kéről az iránt keresett meg, hogy ottani tanító Saja Sándor részére adjak házassági Dispensatióra kívántató bizonyítványt egyszersmind utasítást is. Mire én

941. Rögtön válaszoltam: várakozni kell, mert utasítást adni még most nem tudok.

942. Typographiae provisor úr egy Contót küldött utalványozás végett, 1848 Nov. nyomtatott körlevelért. 20 v. for. utalványoztam.

Estve izenetet vettem a Polgármester úrtól, hogy holnap 8½ órakor tisztársaimmal jelenjek meg a tanácsházban, honnan a Cathol. templomba menendők leszünk. — Csak hamar ezután

943. Levelet vettem Drevenyák Ó nagyságától. Jelenti, hogy a cath. templomban hólnap istentisztelet fog tartatni, hálaadás végett a békeségért. Meghívja erre egyházi karunkat.

Izentem azonnal tisztársaimnak.

— Ma értésemre esett, hogy Tóth Mihály úrnál kettős ór állítatott fel, egyik az ajtó előtt, másik belül a szobában.

Kérdeztem a polgármester urat: nincs-e olly szoba, mellynek rostélyos ablaka volna, hogy oda

tétetnék át s szabadulna a belső őről. — Kértem, eszközölje ezt. Igérte.

NB. Ez alkalommal Frank úr beszélt róla terhelőleg.

Sept. 9.

Paptársaimmal felmentem a városházához s a t. tanácssal együtt kísértük Drevenyák Ő nagyságát a cath. templomba, hol kispópost úr — misét szolgálhatván előbb — maga predikált a békeségérti hála-adás alkalmára. — Onnan jövet

944. Drevenyák királyi Biztos Ő nagysága szóval tudtomra adta, hogy jövő vasárnap nálunk lesz a nagy templomban hasonló czélu istentisztelet tartandó.

Ott maradván én nála, többfélekérről beszélt nekem. Előmutatta u. n. váradi deák-püspök b. B. Pásztoraléját papjaihoz.

— Én is talán bocsáthatok már illy célú pásztori levelet papjaimhoz? kérdém s felelt hogy igen. Megnyílt tehát már a közlekedés pósta útján mindenféle: Kérdezem. Igennel felelt.

— Ekkor hallottam tőle hogy Seitovsky van kinevezve Primássá miután Hász lemondott. Lonovics bezárva.

Ekkor mondta azt is, hogy Császári Királyi Biztos mlgos Jósza Péter úrnak levelére, — b. Haynau parancsából — lett az, hogy szigorúbb bánásmód alá vétetett Tóth Mihály úr a többi foglyokkal együtt; azonban már jobb szobába tétetett hol nincs belső strázsa.

— Köszöntem és esdekeltem érte.

Sept. 10.

Tóth Mihály úrtól hallottam, hogy a káplár szobájába tétetett át.

Sógora Kardos úr mondta, hogy elviszik. Szeretné ha az ekklezsia folyamodnék mellette.

Rendelkeztem, tisztársaimmal egyetértve, a jövő vasárnapi istentiszteletről.

Ecsedi Károly volt tábori lelkész, jelentette magát nálam. Várakozásra útasítottam, míg már ügyök kifejlendik.

Nagy István esperesről kedvetlen fenyegető hír.

Sept. 11.

945. Királyi Biztos nagyságos Drevenyák Ferencz úr, tegnap kelt levele mellett közli velem egy példányát a n. váradi deák püspök pásztori levelének, olly meghagyással, hogy én is hasonló intézkedéseket tegyek s teendő rendeleteimről tudósítsam.

Sept. 14.

946. Losonczy prdr. Tóth Mihály úr levele. Említi röviden, hogy városok, egyházak minő puszulásra jutott. Ajánlja magát gondoskodásomban.

947. Sári Sámuel kérdésbe tette: miután Szikszórol most küldetett be főiskolánknak egy csomag, magyar bankjegyekkel: mit kell azzal tenni? — Válaszoltam: elfogadni köteleztettünk jelen körülmények között.

Ezt is be kell adni.

Sept. 15.

948. Typographiae provisor Tóth Endre jelenti, hogy ő az énekes-könyvek s más iskolai könyvek árában összegyűlt pénzt be akarná adni a Harminczadhoz. Kér, hogy adjak erre utalványt. — Feleltem, hogy azt nem cselekszem. — Ő — mondta — kénytelen beadni. — Am tegye felelék, s adja de olly cím alatt, mint neki tetszik. De majd mikor a nyugtatvánnyal számolna, akkor fogjuk megítélni, elfogadható-e vagy sem. Miért nem adta be eddig s olly rég-óta pénzünket? — Azért felele, mert tavaly ősszel Tóth Mihály úr nem vólt itthon, azután pedig nekie kellett Pestre mennie sat. — Mondtam, hogy majd megvizsgáltatik a dolog.

949. Ugyanaz utalványozni kért — betűszedés árában — 4 p. 30 krt. p. p. — utalványoztam.

950. Pásztori-levelemet esperes urakhoz fogalmaztam s n. t. Fésös úr előtt felolvastam. — Kinyomatni rendeltem 100 példányban.

Tartalma: Vétkezünk mindnyájan. Most itt az idő, jobb útra térni. — Hódoló istentisztelet tartassék mindenütt. Arról a jelentések bejőjenek. — Ezúttal is a királyi Felső és az uralkodó Ház iránti hűség, a béke — rend — törvényesség szeretete legyen a tanítások főtárgya; ide munkáljanak papjaink szóval, tettel, példájokkal.

— Esperes urak felvigyázzanak s engem gyakran — legfeljebb két-hetenként — a történelméről tudósítsanak.

Sept. 16.

Isteni tisztelet a nagy templomban; a hálaadásra a béke helyreálltaért.

Onnan Drevenyák Ő nagyságát szállására kísértük, engem ott marasztván, sokat beszélt n. Váradról, honnan most jött haza.

Gr. Schlick — altábornok — Ő Exctja várattot estig, de el nem érkezett.

Józsi öcsém és Szilva Ferencz voltak ben nálam. Szűnyogh Rudolf és Erős Lajos meglátogattak.

Sept. 17.

Gr. Schlick altábornagy Ő Exctja megérkezett délben. Én a t. Tanácssal tisztelkedtem nála, Drevenyák Ő Nagyságától vezetettve.

NB. NB. Sárvári Jakab öcsém igen érdekes tudósítást közölt velem Ceizig úrról (gr. Zichy család Directora Diószegen. Ugyanezt hallottam már Bernáth Lajos komántól is: t. i. hogy a nevezett úr beszélt rólam kedvezőleg gr. Zichy Ő Exctja előtt s ez fordított dolgomon.)

952. Kis-Újszállásról Nagy János úr levélben jelenti, hogy Szentesi professor, Hajdu Lajos befogott. Kér hogy lépjek fel mellette.

Sept. 18.

954. Tóth Mihály úrnak pénztárnoki főkönyve s okiratai a levéltárból engedelem mellett kihozattak. Nálam tétettek le — hírem nélkül — hogy itt nézessenek meg.

NB. Báro Prinyi Gábor meglátogatott. Szerencsétlen bátyjához utazik Pestre.

Sept. 19.

955. A demecseri egyház, egy küldöttje által, folyamodványt nyújtott be, benső hivatalnokai fizetésének alábbszállításáért. — Illető esperest úrhoz utasítottam.

NB. Estve hozták hozzám Tóth Mihály úrnak a t. ns. Közgyűléshez intézett folyamodványát, melyben bizonyítványt kér arról, hogy ő mindig közgyűlési határozatnál fogva tartott beszédet a néphez. A mellett egy czédulát is írt hozzám, hogy szerkesztessek egy ily bizonyítványt s azt polgármester úr irassa alá egyik jegyzővel.

A folyamodványt nyomban átküldtem hajdú által a polgármester úrhoz. Én a kérelmet részéről nem teljesíthettem, hogy én szerkesztessem.

(Folyt. köv.)

KÖNYVISMERTETÉS

Kálvin János valláspedagógiája. Írta: Patay Lajos református segédlelkész. Különlenyomat „Theol. Szemle XI. évfolyamából. Debrecen, 1935. Theol. Tanulmányok 45. száma. 126. oldal. Ára 4-50 P. Kapható a szerzőnél Kunszentmiklóson.

A szerző érdemes munkát végzett. Ma, amikor nem kétséges, hogy az emberiség életét a protestantizmus szellemi irányzata vezeti, s itt is a kálvinizmus, s annak modernebb formái mutatják föl a legmagasabb életszínvonalat egyesek, mint társadalmak életében — jó volt ebben a könyvben ezt a gyűjtő, rendszerető és értékelő munkát elvégezni. Kálvin nem a maga igazságait adja pedagógiájában, mert az ő eredetisége és lángesze a bibliai igazságok rendszeres föltárásában és életre alkalmazásában állott. Ezt a szolgálatot még mindig tudja végezni a mi korunk számára is, mely világnézeti és erkölcsi tekintetben szinte kaotikus állapotban van. Mégsem akarják elfogadni Isten Igéjének a kivezető irányítását, hanem az emberiség pedagógiájának óriási munkáját gigantikus erőfeszítéssel, de mégis csak magukra és magukban akarják elvállalni Hitler, Stalin, Mussolini, Kemál és mások. Mind másképpen és más eredménnyel — és más eredménytelenséggel. Kálvin kérésselhetetlen következetességgel áll a kijelentési alapon és szakadatlanul állítja, hogy egyszerűen figyeljük meg az Isten igéjét és alkalmazzuk az élet egész vonalán. S akkor a „parva sapientia“ (I. Kor. 1:25) nagyon szépen elkormányozza a világot.

Isten Igéje a család nevelését elsősorban a férfira bizza, — ha az hívő, de az asszonyra marad, ha csupán ez tud megállni a hitben. A leányaink a szűzies élettel tündököljének — folytatja Kálvin — s többre tekintsek tisztességüket, mint saját életüket; és inkább engedniök kell, hogy elvágják torkukat, minthogy meggyaláztak legyenek. — „Ki az, aki gondját viseli az ő szolgálóinak és szolgáló leányainak... Nem általános dolog-e, hogy tudatlanságban hagyják azokat élni, mint szegény állapotokat anélkül, hogy kiemelnék őket bálványimádásukból.“ Ez egyszerű szavak mellett sok híres „szociológia“ megszégyenülhetne. A gyermekek engedelmsége a vég sőkig kötelező, mint Izsáknál, aki „beleegyezett abba,

hogy apja megkötözzé.“ „Ha az apa szidja fiát s ezt mondja: ocsmány, akasztófárávaló, meghalok a harag és gyász miatt, s ha a fiú semmit sem válaszol vissza, tisztessége leszen neki.“ Mit szól mindezekhez sok „garzon“ fiatalember és „önállóságot“ követelő leány? — Aztán nemsokára ezt a nagy szót is kimondja Kálvin: „Az Isten ellen fölkelő, zsarnokoskodó szülőknek, akik Isten jogaiba vágnak bele, sohasem szabad engedelmeskedni.“ Ezekhez hasonló komoly, érdekes, értékes és megszívlelendő idézetekkel bővítködi e könyv, amikből mutatóba is keveset közölhetünk itt, de annál inkább buzdítunk a könyv megvételére. A következőkben inkább e mű rendszerét és tartalmát szeretnénk még nagy vonásokban ismertetni. Tudjuk, hogy Kálvin kimondottan valláspedagógiát, mint olyat nem írt, mégis műveiben a pedagógiai, illetve valláspedagógiai (ami nála majdnem egyet jelentett) gondolatainak rengeteg kincseivel találkozunk, amiket szerzőnk e vezérszempont alá gyűjtött a könyvében. Hosszan és részletesen tárgyalja Kálvinnak a családi vallásos nevelésre vonatkozó nézeteit. Nagyon érdekes fejezetek jönnek aztán az iskolai vallásos nevelés ismertetésének rendjén Kálvin híres genfi iskolájáról. Még a kollégiumi (kisebb tanulóknak) és az akadémiai órabeosztást is közli, szinte szemünk elé állítja az egész genfi iskolai életet tanulókkal, tanárokkal együtt. Az énektanításban a zoltároknak adott elsőseget Kálvin s azt mondja, hogy „azok az énekek és dallamok, melyeket csak a fülek gyönyörűségére készítették, mint amilyenek a papizmusnak a pajzanságai és trillázásai... és a négyzóllamú énekek, az egyház méltóságának egyáltalán nem felelnek meg és bizonyára Istennek is nagyban nem tetszenek“. Az egyházi vallásos nevelésnél különös gonddal válogatta össze a szerző a lelkészek életére és munkálkodására vonatkozó elveit a reformátornak. Részletesen ismerteti a lelkészi konferenciákat és egyházi vizitációkat. Különösen önálló értéket képvisel a könyvben Kálvin első vallásnevelési Kátéjájának teljes fordítása, mely az eredeti francia szöveg alapján készült, s eddig magyar fordításban nem is volt meg. Szerző e Káté előnyeire és hiányaira egyformán rámutat. Azután összehasonlítja a Kálvin második Kátéjával. Az utolsó részt képezi egy rövid, de fontos fejezet: A keresztyén állam a vallásos nevelés szolgálatában. Ebben Kálvin világnézete valóban világlátó-kört kap, s megértjük, hogy miért csinálta e világ felett a legszebb „hódításokat“ a keresztyénség kálvini formája.

A koncepciójában és kidolgozásában eredeti, rendkívül tartalmas, lelkészeknek gyakorlatilag is nagyon használható könyvet szívesen ajánljuk.

Dr. Danesházy Sándor.

Karácsony Sándor könyve. Most kerül nagyobb mennyiségben könyvkereskedői forgalomba Karácsony Sándornak, a „Csucsai front“ szerzőjének egyfelvonásos színpadi műve, a „Gergely bácsi levizitel“.

Mostanában sokfajta népiességgel találkozunk az ember zenében, költészetben, prózában egyaránt. A mulatságos kis darab arról szól, hogy nyilvános szereplésre készülő fiúk közé vetődik Gergely bácsi. Gyepáros község főbírája. Próbaközben eredeti és hamisított művészettel és népművészettel egyformán

próbálkoznak és Gergely bácsi kacagtató módon, egyben külön élvezetet jelentő, zamatos tiszántúli magyarsággal gyakorol a nép nevében kritikát a népieshégek felett, viszont minden megfogja, ami igazán népi. A vidám, egyben mély értelmű kis darab műkedvelő előadásra is kiválóan alkalmas.

Új előszóval és a darabban előforduló ének- és dalszövegek kottáival, valamint a prózai és versbetétek teljes szövegével együtt az ára 80 fillér.

Kapható a pénz előzetes beküldése ellenében (csak csekken 41,415, vagy bélyegben kérjük az összeget, postautalvány megdrágítja) KIE Szövetség, Budapest VIII., Horánszky-u. 26.

A Mennyei Jelenések könyve című írásmagyarázat első kötete megjelent. Írta: Keller B. lelkész, fordította: Vargha Gyuláné. A második kötet megjelenéséig még mindig elő lehet fizetni az egész munkára 5:50 P-vel, vagy két részletben küldve, most 3 P, ápr. 15-ig 2:50 P beküldésével. Aki előfizet, az első kötetet azonnal megkapja. Előfizetések a következő címre küldendők: özv. Vargha Gyuláné Budapest II., Keleti Károly-u. 33.

Hírek az egyházmegyékből

ALSÓSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

A balmazújvárosi magyar egyház január 31-én fogadta egyházmegyéje egyik szegény, kis egyháznak lelkipásztorát, hogy a templomát építő nyírábrányi gyülekezetet hívei önkéntes adományaival segítse az építkezés mielőbbi befejezésében. Jakucs Sándor lelkipásztor kedves, magyaros vendégszeretével, melyből az ő híres bográcsosa sem maradt el és a nyírábrányi egyház kérésének buzgó felkarolásával mutatta meg minden egyházépítő törekvés és nemes cél iránti lelkesedését. A délibabos ég egyik széle alatt fekvő balmazújvárosi gyülekezet pedig szép bizonyosságát szolgáltatta annak, hogy a hozzáfűzött remények és várakozások nem a határain esendes, verőfényes nyári napokon mutatkozó délibab csalóka játéka, mert szép példáját mutatta a jószívű adakozásnak, amiért a balmazújvárosi egyháznak, úgy a magyar, mint a német egyháznak, az adakozó egyháztagnak és a vendéglátó lelkipásztornak hálás köszönetét nyilvánítja a nyírábrányi egyház vezetősége. A begyűlt összeg 75 P volt.

Hajdúhadházon február 21-én rendeztek gyűjtést a nyírábrányi templomépítés céljára. A határszéli kis számú gyülekezet nem rendelkezvén elegendő pénzzel 22,000 P-s templomának felépítésére, hogy félben maradt templomát befejezhesse, kérő szóval fordult egyházmegyéje gyülekezeteihez. Hajdúhadház református hívei gyönyörű szép, kéttornyú templomukat teljesen beföltve hallgatták a hozzánk forduló határszéli gyülekezet fájó panaszait, hogy a gyászosemlékű Trianon milyen csúfos, hitvány határt húzott drága földjeiken, — buzgón hallgatták, hogy temploma felépítését csak az adakozó hívek segítségével tudja megvalósítani. És hogy ezt a kérést meg is értették az bizonyítja legjobban, hogy 30 P volt a perselypénz. Az egyház 20 P-t adott. Ezen felül még 38:20 P volt az egyház-

tagok önkéntes adománya. A község külön helyezett kiállításba adományt. Este bibliaköri összejövetel volt, melyen imádkozott és bibliamagyarázatot tartott Némegy István lelkipásztor, beszédet mondott a gyülekezethez Molnár Zoltán lelkipásztor. Az ő kedves, vendégszerető házában, házanépén, adakozó gyülekezetén legyen Isten áldása.

Tiszalökön a nyírábrányi templomépítésre utólag gyűlt összeggel együtt összesen 183 P volt az adomány. Példaadó adakozás.

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

Harangszentelés Mátyuson. Régóta várt kedves ünnepségben volt része a mátyusi kis gyülekezetnek. A világháborúba elvitt harangja helyett új harang szava csendült meg a templom tornyában, hirdetvén, hogy az áldozatkészségnek, az adakozásnak a lelke elevenen él a gyülekezetben. A gyűjtés megindítása, a szervezés munkája Sziny Kálmán községi bíró érdeme, aki maga járt elől az adakozásban 350 P-s adományával és aki ezelőtt 34 évvel a templomépítésben is, mint Isten alázatos eszköze, a maga munkájával, adományaival, buzdító és lelkesítő példájával vezető volt. Az ünnepség sorrendje a következőképpen alakult: A templom előtt buzgó bensőséges imával áldotta meg és szentelte fel a harangot Csatáry Jenő egyházmegyei főjegyző. Utána az ünnepi istentiszteleten szolgált Kelemen Gyula esperes, aki magasszárnyalású beszédben méltatta a nap jelentőségét a gyülekezet életében és intette a híveket, hogy a harangszó hívogatóására mindenkor buzduljon fel a lelkük Isten iránti hálaadásra. Az istentisztelet után közébed volt. A délutáni templomi szolgálatot Füleki Kovács Zoltán tiszakeresényi helyettes lelkész látta el.

BIHAR-ÉRMELLÉKI EGYHÁZMEGYE.

Álmosd hőstette. Történelmi csatater színhelye volt hajdan Álmosd. Történelmi személynek emelt szobrot a közelmúltban Álmosd. E község református hívei közölt február 28-án majdnem ezekhez hasonló nap zajlott le s bizonyára sokáig minden eseménye feledhetetlen marad a résztvevők számára. A délelőtti templomi istentiszteleten Némegy István nyíracsádi lelkész prédikált és hirdetett adakozást a nyírábrányban épülő templom javára. Templomi istentisztelet után Vida Kálmán nyírábrányi előkönyörgő tanító gyűjtő ivvel járta be a községet és estére 101 P-t gyűjtött össze. 1600 lelkes gyülekezet részéről valóban hőstett szavakban aligha lehet kifejezni. Délután a Leánykör tagjai gyűltek össze az iskolában, hol a Leánykör tagjai énekeltek, Székelyhídy Béla esperes imádkozott, Vida Annuska nagylétai tanítónő kedvesen és szívrehatóan beszélt a leányokhoz, melyhez esperes úr fűzte hozzá megjegyzéseit és zárta be az összejövetelt imával. — Utána Ifjúsági egyesületi összejövetel volt, mely hasonló keretben zajlott le. Az ifjúsághoz Szilágyi István nagylétai kántortanító szólott, a biblia alapján a hitetlenséget magyarázva előttük és intve őket a hitetlenségtől. Fél hat órákor vallásos-est volt a templomban, melyen a gyülekezet énekelt, Csokonay József bagaméri lelkész imádkozott és az Igét hir-

dette a kanaánita asszony hitét állítva például. Közben Nyíry József hittanhallgató énekelt orgonakísérettel Schubert: Fohász a Teremtőhöz c. énekdarabját. A gyülekezet éneke után Szabó Dániel hittanhallgató szavalt, melyet Szilágyi István kántortanító szólóéneke követett. A vallás szükségességéről és nélkülözhetetlenségéről tartott értékes és figyelmet lekötő előadást Kathó István kismarjai lelkész, végigvezetve a hallgatóságot a vallással kapcsolatos egyes kiemelkedő történelmi eseményein napjainkig. Majd Nyíry József énekelt: Erdőmezőn, Tavaszra zendül. Utána Vida Kálmán szavalt: Ábrányi-fohász és Mi a haza c. verseket. A nagyszerű ünnepély után közös vacsora volt az iskolában.

Nagy lendülettel és mély buzgósággal tevékenykednek az egyes gyülekezetek lelképásztorai és tanítói a belmissziói munka mezején: minden egyházban gyümölcsöző munkát fejtenek ki vallásos-estéken, mindkét nembeli ifjúság egyesületeiben és a vasárnapi iskolákban egyaránt.

Február 14-én Bagamérban tartatott meg a gyülekezeti nap, mely alkalommal a Leánykörben Katona Mária álmosdi igazgató-tanítónő, az ifjúsági egyesületben Fekete Gyula nagylétei tanító tartottak értékes előadásokat. A vallásos estén Radó József nagylétei lelkész igehirdetéssel, Tóth István kokadi lelkész szabadelőadással, a helyi énekkar szavalókórusral és énekszámokkal, az ifjúsági és leánykörti tagok és Szabó Dániel II. éves hittanhallgató szavalatokkal működtek közre.

Február 28-án az álmosdi gyülekezetnek volt kedves ünnepe. A Leánykörben Vida Anna nagylétei tanítónő, az ifjúsági egyesületben Szilágyi István nagylétei kántortanító tartottak előadást. A vallásos-estén, a zsúfolásig megtelt templomban Csokonay József igehirdetésével, Kathó István szabadelőadásával ragadták magukkal a híveket. Szilágyi István, Nyíry József II. éves hittanhallgató kedves szólóénekeikkel, Szabó Dániel II. éves hittanhallgató és Vida Kálmán református előkönyörgő kántortanító nagyhatású szavalataikkal gazdagították a lelkeket. E nap délelőttjén Némegy István nyír-ábrányi felügyelő lelkész végezte az istentiszteleti szolgálatot és ajánlotta a gyülekezeti tagok figyelmébe az építendő nyír-ábrányi templom szükségseit. Vida Kálmán ez a fáradhatatlan munkás meglátogatta a gyülekezeti tagokat és pár óra alatt 121 P 30 fillért gyűjtött össze a nemes célra.

Február 28-án Darvason is tartatott gyülekezeti nap, melyen Andó Ferenc csökmői, Juhász Sámuel furtai, Gerzsenyi István zsákai és Morvay Aladár berettyószentmártoni lelkészek működtek közre, míg az ifjúsági egyesületek tagjai a „Zakeus“ c. bibliai tárgyú szindarabot adták elő nagy hatással. A szindarabot Papp Mihályné, ez a buzgó, mélyhitű állami tanítónő tanította be. Az ifjúsági munka elmélyülésére az egyházmegye minden lelkészi körében ifjúsági konferenciák rendezettek. Márc. 3., 5. és 7-én a bagaméri, a nagykeréki és a csökmői vendéglátó gyülekezetekben. A konferenciákat Dobos Károly KIE titkár konventi ifjúsági lelkész, ez a lángoló lélek vezette le. Minden körben 70—80 ifjú vett részt a konferenciákon s úgy a bibliai Lócusz kereső, valamint az ének-versenyeken oly jártasságról tettek bizonyosságot az ifjak, mely igazolja, hogy

a bibliás, zsolttáros lelkek kincsei és értékei még ma is egyházainknak, csak fel kell ébreszteni a lelkeket és napfényre jönnek drága gyöngyei. Az ifjúsági konferenciákat mindhárom gyülekezetben vallásos-est vezette be, melyen Székelyhídy Béla az egyházmegye esperese igehirdetéssel, Dobos Károly ifjúsági lelkész szabadelőadással, az ifjúsági egyesületek tagjai szavalatokkal és énekszámokkal vettek részt. Különösen megragadó és megnyugtató volt a nagykeréki vallásos-est. A hívek ez alkalommal is zsúfolásig megtöltötték a templomot s az ifjúsági egyesületek tagjaiból alakult vegyes kar is nagyhatású énekszámokkal vett részt úgy a konferencián, mint a vallásos-estén. E gyülekezet mély hitét és cselekvő szeretetét igazolja az a gyűjtés is, mely a napokban ment végbe e gyülekezetben. Pár óra alatt összeadtak a templom renoválására 750 P-t az egyház tagjai. Illesse elismerés a buzgó pásztor és a megértő nyáját.

Álmosd. Az álmosdi presbitérium febr. 28-án tartott ülésében Bathó Iona okleveles kántortanítónőt választotta el h. leánytanítónőül.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

A Barabás Samu lelképásztor nyugalmabavonulásával megüresedett kabai lelképásztori állásra a kabai gyülekezet február 21-én **Dr. Papp Géza** amerikai (Akron) lelképásztort választotta meg. Dr. Papp Géza kabai származású s már hosszú évek óta Amerikában működik.

Presbitéri konferenciákat tartunk egyházmegyénkben. A folyó év tavaszán Derecskén és Debrecenben tartatnak ilyen konferenciák, melyek biztonnyal áldásosan hatnak majd egyházi életünkre.

Egyházmegyei gyűlést a tavasz folyamán nem tartunk, ellenben húsvét után, április hónapban egyházmegyei tanácsulést fogunk tartani.

A derecskei egyház február 28-án sajtónapot rendezett az Igazság és Élet, valamint a Közlöny szerkesztésének a rendezésében. Az egész napot kitöltő műsoron a debreceni theológusok és a Kántus, Szigethy Gyula vezetésével — szerepeltek; Dr. Vasady Béla egyetemi professzor pedig előadást tartott a délutáni templom-ünnepélyen és az esti műsoros-estén. (K. I.)

Gyülekezeti nap Esztáron. A debreceni református egyházmegye egyik legszebb templomával dicsekedhető gyülekezete igen bensőséges, meleg és gondosan előkészített hitébresztő konferenciát rendezett febr. 28-án. A lelképásztori párnak régóta táplált vágya nyert ezzel kielégülést. A gyülekezet fáradhatatlan asszonyainak segítségével, a tanítói kar közreműködésével és a presbitérium teljes támogatásával mindenre kiterjedő figyelemmel készítették elő ezt a napot. Sokat vártak tőle és reményeikben nem is esalathozhattak. Hívásukra ott voltak a szomszédos hencidai, pocsaji és konyári gyülekezetek kiküldöttei is és együtt örvendeztek az esztáriakkal.

A konferencia reggeli istentisztelettel kezdődött, amelyen az Igét Kardos Lajos hajdúbagosi lelképásztor hirdette. Megragadóan tett bizonyosságot arról, hogy a Szentléleknek ma is sok üzenője van a gyülekezetek számára és a mai élet kérdéseit is csak a Lélek fogja megoldani. Utána Dr. Szász Imre esperes tartott egyéni reflexiókkal átszótt előadást

ezen a címen: „Vettetek-e Szentleket?” Ördög Lajos pedig arról elmélkedett, hogy a mai élet sok nyomorúsága az Isten fiainak a megjelenését várja, mint akiknek a hite, szíve és keze megoldja a sok égető kérdést. Délután az Ördög Lajos által hirdetett Igében a Lélek ajándékairól volt szó, majd pedig Kardos Lajos az egyház betegségének a szimptomáit tárta oda a gyülekezet elé. Azután a gyülekezet férfiainak, külön a gyülekezet asszonyainak és külön a leányainak tartottak előadást Dr. Szász Imre esperes, hitvese és Ördög Lajos. A napot meghitt, kedves szeretetvendégség zárta be s ott Veress Bálint tartott bibliamagyarázatot és utána Dr. Szász Imre esperes beszélt s köszönte meg a gyülekezetnek a kedves találkozt. Az esperes neje a templomban és a szeretetvendégségen kellemes hangjával gyönyörködtette a megjelenteket s énekelt el egy pár igen szép énekünket. A délutáni istentisztelet után a helybeli dalárda is szép énekszámokkal mutatkozott be Vajda Ferenc tanító vezetése mellett.

Ezt a napot is úgy kell elkönyvelnünk, mint az egyházmegyénkben megindult szép lelkimunkának egyik bizonyosságát. Nemesak azt volt szép örömmel látni, hogy a gyülekezet asszonyai milyen szeretettel várták az érkezőket, hordták össze a minden vendég részére ingyen szolgáltatott izesebbnél izesebb ételeket, hanem azt is: milyen kitartók voltak a kicsit túltömöttnek látszó előadások meghallgatásában. Mintha nem is lett volna házi baj, mindvégig feszült figyelemmel szívták magukba a mondottakat s itt-ott még férfi könnyek is kigördültek, amikor egyik-másik embert szíven talált az Ige. A fiatal lelkipásztor mindenre kiterjedő figyelmességgel igyekezett mindenkinek emlékeztetést tenni ezt a napot. De megmozdult a gyülekezetnek minden rétege és dicsőre méltóan vette ki a részét minden teherből. Sok szép tulajdonságát ismerhette meg az idegen ez alatt a nap alatt is az esztári gyülekezetnek. De mégis magára a gyülekezetre lesz ez a kedves összejövetel nagy erőforrás és ad majd indíttatásokat a megújulásra.

Maradjon az Isten áldása a gyülekezetben mind a lelki, mind a testi áldásokért.

Épül a debreceni csapókereti templom. A debreceni presbitérium egyhangúlag elhatározta, hogy a csapókereti templomot azonnal felépítteti. A csapókereti templom körülbelül olyan nagy lesz, mint a homokkereti és felépítése kb. 50.000 P-be kerül. A templom felépítésével a csapókereti híveknek több mint harmincéves vágyakozása válik valóra.

Négy új lelkipásztori állás szervezése. A mai nehéz idők között, dicsőre méltó példa a debreceni presbitérium határozata, amikor a Péterfia-utcai egyházrészben püspöki másodlelkipásztori, a homokkereti, nyilastelepi, csapókereti egyházrészekhez lelkipásztori állásokat szervezett. A négy új lelkipásztori állás a felső hatóságok jóváhagyása után nyer betöltést.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

Mezőtúron az újvárosi gyülekezetben Istentől megáldott evangélizációs munkát végzett Ecsedy Aladár tahitótfalusi lelkipásztor. Február 1—7-ig minden este 6—7-ig, napról-napra növekvő számú gyülekezet előtt a lelki házat építgette, azt a lelki házat, amelyben állandóan együtt lakhat Istenével, amely ház isteni tervek szerint, Krisztusra, mint

fundamentumra, az élő hit köveiből épül fel, amelyet a legnagyobb ácsmester Krisztus, bennünket tartó gerendákká ácsoló munkája, tetőz be s amelynek falát az isteni kegyelem mindent megbocsátó és elfedező irtalma simít egyenesre és meszel fehérre. Nagy- és széles kapu nyílt az Isten evangéliuma előtt s sok szív tárta fel eddigzárt ajtaját az Isten befogadására. A megnyilatkozások és bizonyágtételek feltárták az Isten nélküli élet sivárságát és az Istent keresés szent vágyódását. Az evangélizációs esteken kívül délelőtt 11—12-ig összejövetelek és megbeszélések voltak tanítók, presbiterek, leányok és az ifjúság részére. Minden nap 2—3-ig bibliaórák voltak, amelyeken egymás hite és bizonyágtételei által épülés és erősödés történt.

A mezőtúri Leányegyesület és KIE február 7-én délután 3 órakor a Kálvin-iskola közgyűlési termében a leánycserkészekkel és a KIE serdülő csoportjával igazi keresztyén szórakozást nyújtó közös teadélutánt tartott. A 100. dics. éneklése után Rátkay László segédlelkész imádkozott, majd Oláh Teréz leányegyesületi tag szavalatot adott elő és Gellért István református tanító hegedűkíséret mellett magyar nótákat énekelt nagy tetszésnyilvánítás mellett. Utána a gimnáziumunk fiatal jeles tanára Kelléry Lajos angolországi tapasztalatairól, közelebbről a londoni KIE-házban látottakról és átéltekről tartott mindenikönket lekötő kedves előadást. Tea közben az egyesületek felváltva magyar nótákat és cserkész-dalokat énekeltek. Kelemen Bálint KIE tag vig monológot adott elő, a serdülők pedig vig énekükkel és játékukkal tették kedvessé az összejövetelt. A Leányegyesület vigjelenete után Tömör Ödön segédlelkész bibliát magyarázott és imádkozott. A 288. dics. éneklésével ért véget a teadélután.

A mezőtúri KIE február 21-én, vasárnap délután 5 órai kezdettel a gimnázium tornatermében nagyszabású műsoros délutánt rendezett nagyszámú és előkelő közönség előtt. Az ünnepély középpontjában Uray Sándor egyházkerületi főjegyző a mai körlegégetőbb kérdésével foglalkozó, magasszínvonalú előadása állott, az ifjúság problémájáról. Putz Jakab ezredes vezényletével fellépő gimnáziumi zenekar két zeneszáma nyitotta meg az ünnepélyt. Marjay Károly lelkészelnök megnyitó beszédében üdvözölte és köszöntötte Mezőtúron mindenki által jól ismert és szeretett Uray Sándor egyházkerületi főjegyzőt. Hőgye Sándorné úrasszony, Erkel Sári zongoratanárnő kísérete mellett Schubert: „Az én tanyám” c. kedves dalát énekelte nagy tetszésnyilvánítás mellett. Ezután következett az ünnepély fénypontja Uray Sándor előadása. A mai ifjúságot és problémáit tárta fel és állította mindenikönk szeme elé a ma ifjúságát, bajával, próbáltatásaival, kísértéseivel. Rámutatott arra, hogy az iskolából kikerült ifjúság hogy ki van szolgáltatva a Sátán karjaiba rohanásra. Felhívja a szülőket, hogy vigyázzanak. Itt látja a KIE isteni hivatását, amikor éppen azokat az ifjakat hívja és várja, akik kikerültek az egyház és iskola közvetlen nevelő hatása alól s ezen ifjak életét akarja az egyetlen biztos fundamentumra Krisztusra építeni. Mindenikönk szíve fölé mint féltett és drága csokrot helyezte az ifjúságot. Ez értékes előadás után Gellért István református tanító Darabán

Géza okl. tanító kísérete mellett drámai erővel adta elő Várady-Nemes: „Az Úr ítéle” c. melodramáját. Az iparos énekkar Beethoven: „Az Úr dicsősége” című megrázó erejű darabját énekelte el, visszadván a benne lüktető erő. Erkel Sári művészi zongorajátéka gyönyörködtetett utána mindannyiunkat. Ez alkalommal mutatkozott be a Leányegyesület és KIE együttes szavalókórusa Benyovszky Pál: „Hadak útja” c. darabjával, mely az egész közönséget magával ragadta. Kiss István bizonyoságtévő és bennünket döntésre szólító zárószavaival még jobban megerősítették bennünk annak bizonyosságát, hogy Krisztussal, Krisztusért élni legszebb és legdicsőbb élet. A Himnusz eléneklése zárta be a mindannyiunkat meggazdagító ünnepélyt.

A mezőtúri református egyház 1937 február 23-án, kedden este 1/6 órai kezdettel a gimnázium tornatermében vallásos-estélyt tartott a következő műsorral: Közének a LXXXIX. zsoltár 1. verse, imádkozott Falussy Gusztáv lelkipásztor. Megnyitó beszédet mondott Marjay Károly lelkészelnök. Szutor Erzsébet leányegyesületi tag Muraközy Gyula: „Az erő” c. versét szavalta. Az Újvárosi Református Énekkar László Sándor: „Hivogatsz Te” c. karját énekelte. Gönczy Sándor nagykárolyi egyházmegye esperese az elszakított területek reformátusságát mélyen jellemző előadást tartott. A mezőtúri Iparos Daloskör Lampérth-Sztára: „Magyar zsoltár”-át énekelte el Gellért István karnagy vezetésével. Molnár János református tanító Remény Sándor: „Kegyelem” c. versét adta elő. A 31. dics. eléneklése után Komlósi Gábor lelkipásztor magyarázott bibliát amely után a XC. zsoltár 1. versét énekelte el fennállva a gyülekezet. Az Isten áldja meg azokat, akik meghallották elszakított testvéreink jajkiáltását és segítettek enyhíteni fájó sebüket.

Ambrus Péter mezőtúri gimnáziumi tanár végrendeletében egész vagyonát a mezőtúri gimnáziumra hagyta. A hagyományozott vagyon áll: egy nagy házastelek feléből és 52 kat. holdnyi tanyás szántóföldből.

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

„Láthatatlan bál.” A mátészalkai református egyház Lorántffy Zsuzsanna Nőegyesülete egy láthatatlan bált rendezett a segítő szeretet és áldozat szépségét kereső szívek láthatatlan találkozásául. A láthatatlan bálra meghívtak minden szórakozás nélkül eljuttatták adományait a láthatatlan bál nemes céljára, bizonyosságul annak, hogy a mai nehéz időkben nem feltétlenül szükséges a mulatozás és szórakozás ahhoz, hogy az emberek jótekonyságot gyakoroljanak.

NAGYSZALONTAI EGYHÁZMEGYE.

Komádiban Percz István esperes bölcs vezetése alatt tovább folyik az alkotó munka. Nőegylet, betegek és szegények látogatása, ifjúsági egyesület, vasárnapi iskola és dalárda működik szép sikerrel Percz Istvánné nagyszalontai nőegyleti elnöknő régi terve válik a közeljövőben valóra: szeretetszövetségi aggmenház létesül. A nőegylet ezer pengőt, a község szintén nagyobb összeget adott hozzá. Ezzel nem fejeződött még be az áldásos munka, mert az idén is,

számtalan szegénygyermeket ruháztak fel. Bibliaórák, munkadélutánok és irodalmi összejövetelek minden héten vannak.

A komádi egyház erejét öregbíti a helybeli magánpolgári iskola átvételének terve is, melyet az egyházmegye szorgalmaz. Tervben van a másik templom felépítése is. A második lelkészség megszerzése csupán hónapok kérdése.

Az Ifjúsági Egyesületet Gönczy Béla segédlelkész vezette. Bibliaórák, bibliaversenyek, irodalmi és vitadélutánok voltak. A január és február havi bevétel meghaladta a 400 P-t. A műkedvelő gárda Szigligeti „Liliomfi”-át és Kisfaludi „Mátyás deák”-ját adta elő. A jövedelmet az ifjúság az egyházi könyvtár gyarapítására adta.

A dalárdát Bugyi János tanító vezeti szép sikerrel.

A hívek nemcsak lelki, hanem ügyes-bajos dolgaikban is bizalommal fordulnak lelkipásztorukhoz, aki atyai szeretetével és bölcs tanácsaival szépen valósítja meg életében az Igét, viseljenek gondot azért magatokra és az egész nyájra, melyben a Szentlélek titeket vigyázókká tett, az Isten anyaszentegyházának legeltetésére, melyet tulajdon vérével szerzett.

A zsadányi református egyház evangélicációs napokat tartott a napokban. *Február hó végén* Székely Sándor budafoki hitoktató-lelkész „Hollandia vallásos élete” címen tartott érdekes és lebilincselő előadást az ifjúsági együletben, majd a vallásos-estélyen „Hollandia élete” címen. *Március 7-én*: Kovács Margit missziós-testvér jött el Zsadányba, ahol délelőtt a vasárnapi iskolásnővendékeknek tartott mintatanítást, délután a Leánykörben a „Református leányok kötelessége” címen. Délután a vallásos-estélyen pedig a felnőtteknek: „Régi református anyák” címen. Szem nem maradt szárazon, amikor a régi jóvilág biblialelkü asszonyairól beszélt, akiknek mindennapi tápláléka volt a kapesos biblia. Ezen az előadáson bibliát magyarázott: Nagy Lajos helybeli lelkész; énekelte: Keresztessy Éva h. tanítónő; szavaltak: az iskolásgyermek. *Március 8-án* pedig Nagy Lajos lelkész a helybeli és a tanyasi egyháztagoknak a „mai világ lelke” címen tartott nagy érdeklődés mellett megkapó előadást.

G Y Á S Z R O V A T

Geduly Henrik.

Szinte megelevenedve, magam előtt láttam ifjúkori daliás alakját, amikor a nyíregyházi evangélikus templomban koporsója körül összegyülekeztünk közelebről és távolról. Évtizedeknek fátyola lebbent fel az emlékezésben, amikor hallani véltem erőteljes szavát, pedig milyen csendesen pihent a 72 éves férfiú, aki hitoktató és segédlelkészi működése kezdetével szépen emelkedett fel a püspöki szék nagylelkes magasságába.

Működésének, helyesebben szolgálatának megítélését próbálja az ember ítéletével megmérni, pedig az Örökkévalónál van annak tökéletes mértéke. Az emberi tisztább látáshoz szükséges a távolság, mert a nagy közelség elfogultsággal jár. S mégis

kötelességünk nekünk is ráemlékeznünk nem a hideg ész bírálatain keresztül, hanem a szívnek ama nemes érzelmével, mely rendszeren megszokta siratni a földi világból elköltözöt.

Geduly Henrik, mint a lutheri reformáció hű követője, mindazt igyekezett megtenni, amit a mai viszonyok lehetővé tettek számára. Éppen ezért sokoldalú tevékenységének voltak kimagasló csúcsai és köddel borított mélyégei. Nekünk embereknek és keresztyéni rendeltetésünk, hogy fölfelé nézzünk és életünk folyamán mindazt igyekezzünk megvalósítani, amire megbízatást nyertünk.

Geduly Henrik, mint a testvér protestáns egyház püspöke sok megnyilatkozásával tett arról bizonyosságot, hogy szíve értünk is dobogott. Az igazi jellemzést koporsója felett Kapi Béla püspök mondta el az emberről és papról. Mi a zsoltáriró szavával hűsültünk tőle: Aldjátok az Urat minden Ő serege: Ő szolgál, akaratának teljesítői.

Geduly Henrik, a tiszáninneri evangélikus egyház püspöke, felsőházi tag, 1937 február 18-án 71 éves korában Nyíregyházán meghalt.

Halála nemcsak a testvér egyháznak, hanem a magyar protestantizmusnak és az egész magyar társadalomnak is nagy vesztesége.

Geduly Henrik Bécsben született. Theologiai tanulmányait Pozsonyban végezte. 1888-tól 1891-ig Zólyomban lelkészkedett, majd Nyíregyházára került s 1911-ben választották püspökké.

Számos theologiai és hittudományi munkát írt. „Luther és Zwingli“, „A Szentírás ismerete“, „Az evangélikus hit foglalatosa“ stb. mind mélyeséges hitéről és magas szellemiségéről tesznek tanúságot.

Halála előtti napon úrvacsorát vett s utána magasztos lélekkel tett bizonyosságot hitéről ezekkel a szavakkal:

„Erős várunk nekünk az Isten!”

id. Victor János.

A magyar református egyháznak nagy gyászja van. Egyik leghűségesebb fia költözött el tőlünk id. Victor János nyug. polgári iskolai tanár halálával. Az evangélikációs mozgalmak egyik legfáradhatatlanabb munkása dőlt ki az élők sorából. Gyászba borultak a Vasárnapi iskolák, sok, sok gyermekszem lett könnyes a szomorú hír hallatára, hogy a „kedves Victor bácsi“ megtért az Ő Urához.

Kora ifjúságától egész lelkét és lényét egyetlen nagy gondolat vezérelte szinte emberfeletti erővel: elvinni az Evangélium üzenetét a kicsinyek ártatlan világába s Krisztus ölébe helyezni a gyermekeket s a Krisztus számára elpecsételni az életüket.

Az egész protestáns világnak fájdalmas vesztesége az ő halála. A Magyar Vasárnapi Iskolákat ő képviselte a Vasárnapi Iskolák Szövetségénél. E tekintetben értékes szolgálatokat teljesített nemzetünk érdekében. Amikor csak tehetett, megjelent a vasárnapi iskolai világkonferenciákon és sok jóbarátot szerzett hazánknak. Bejárta Svájcot, Németországot, Németalföldet, Angliát, Amerikát, a múlt évben — pedig már akkor baj volt a szívével — tiz tagból álló magyar küldöttséget vezetett Oslóba, a vasárnapi iskolai világkonferenciára.

Isten kegyelme megengedte neki, hogy egy hosszú életlen át fejthessen ki áldásos tevékenységét. 77

évet élt. A budapesti skót polgári iskolának majdnem három évtizedig volt tanára, később igazgatója, s mint a Hold-utcai német református egyház orgonista-kántora félszázadon át fáradhatatlanul látta el teendőit. „Hozsánna“ címen énekgyűjteményt adott közre. „Fecske“ című lapja ezer meg ezer fiatal lélek számára röpitette szét az evangélium boldog üzenetét.

Szolgálatait áldva emlegetjük, emlékét kegyelettel megőrizzük!

Dr. Doumergue Emil történettudós, ny. theologiai dékán, a francia reformátusok egyik legkiválóbb képviselője 93 éves korában, febr. 14-én meghalt. Életének nagy műve Kálvin János két kötetben megjelent hatalmas életrajza, amely világszerte lendületet és irányítást adott a Kálvin-kutatásoknak. Doumergue a háború előtt hosszabb utat tett Magyarországon s ettől kezdve lelkes barátunk maradt. Hazánkban szerzett benyomásait nagyobb könyvben írta meg. Lelkes jöltevője volt a Franciaországban tanuló magyar diákoknak s ezért csak nemrég tüntette ki a Kormányzó úr a Magyar Érdemrend középkeresztjével. Halála a Magyar egyházi élet köreiben is mély részvétet keltett.

Dr. Madai Gyula országgyűlési képviselő, c. tanterületi főigazgató, az Országos Középiskolai Tanár egyesület elnöke, a Petőfi Társaság tagja, a debreceni Csokonai Kör örökös tagja, Hajdú vármegye törvényhatósági bizottságának örökös tagja, Hajdúhadház község díszpolgára, tartalékos főhadnagy, a Signum Laudis és a Károly-csapatkereszt tulajdonosa, számos irodalmi és társadalmi egyesület elnöke és tagja, fajszeretetének, lángoló magyar hitének bátor hirdetése közben, minden magyar testvérének igaz ügyét önzetlen odaadással fáradhatatlanul munkáló jóságos lelkét, folyó évi március hó 8-án, rövid és súlyos szenvedés után életének 56. évében Teremtőjének visszaadta. Március hó 11-én Hajdúhadházon a református templomban tartott gyászszertartás után a Keleti temetőben helyezték örök nyugalomra.

Dr. igriczi Nagy Ferenc nyug. közéleti miniszter, Miskolc város egykori főispánja és polgármestere, az I. oszt. polgári hadi érdemkereszt és számos egyéb kitüntetés birtokosa életének 58. évében február hó 15-én Pétfürdőn elhunyt. Földi maradványait febr. 17-én Igricziben, szülőföldjén helyezték örök nyugalomra.

Szabó József aranyosmeggyesi lelkész életének 91., lelkipásztorkodásának 67. évében, rövid szenvedés után, február hó 19-én nemes lelkét visszaadta Teremtőjének. Porsátorát február 22-én az aranyosmeggyesi sírkertben helyezték örök nyugalomra.

Ippi és érkeserüi Fráter Erzsébet a Signum Laudis, a Vöröskereszt díszjelvénye és a Koronás Arany Érdemkereszt tulajdonosa, a Debrecen Jótékony Nőegyletnek huszonkét éven át fáradhatatlan elnöke, az utóbbi években díszelnöke, Debrecen város társadalmának jótétevesben mintaszerű nagyszónya folyó hó első napján reggel rövid szenvedés után az Úrban csendesen elhunyt. A Boldogult földi részeit folyó hó 3-án a díszravatalozóban tartott református gyászszertartás után a Debrecen sz. kir. város által adományozott díszsírhelyen adták át a végső nyugalomnak.

Áldott legyen emlékezetük!

K Ü L Ö N F É L É K

Baltazár-émlékünnepély Amerikában. A clevelandi első egyház bőjti munkaprogramját a múlt hó 14-én Baltazár-émlékünnepel nyitotta meg.

Ebből az alkalomból az „Amerikai Magyar Reformátusok Lapja” így ír:

„Nemcsak a magyar kálvinizmusnak, hanem az egész magyarságnak és az egész világ, protestantizmusának egyik legkimagaslóbb igaz képviselője volt Dr. Baltazár Dezső. Negyedszázadot töltött a debreceni püspöki székhelyben. Élete a folytonos építés és alkotás ideje volt.

Az amerikai magyarság is nagyon jól ismeri az igazi magyar léleknek azt a hatalmas képviselőjét: Dr. Baltazár Dezsőt, aki két alkalommal is meglátogatta a nagy világ-háború után az amerikai magyarságot.

A Clevelandi Első Egyház vezetősége éppen ezért hálás kötelességének érezte azt, hogy ezévi bőjti kultúrprogramját egy nagyszabású Baltazár Dezső emlékünnepélyvel nyissa meg és Isten iránti legnagyobb hálával hódoljon az egész magyar élet ezen nagy férfija előtt, aki az elmúlt év őszén hunyta le szemét halálos álomra.”

Az emlékünnepélyen megboldogult püspökünkről Dr. Herczegh József tartott emlékbeszédet. Andrika Tivadar a Cleveland Press munkatársa, aki a haláleset idején éppen Magyarországon tartózkodott s a temetésre Debrecenbe utazott, Dr. Baltazár Dezső temetéséről mozgókép felvételeket mutatott be, ifj. Ficsei Pál pedig „Baltazár” című verset szavalt.

Jóleső érzéssel veszünk tudomást a clevelandi első egyháznak nagy püspökünk emlékére szentelt ünnepélyéről s az ő és új haza közötti kapcsolat munkálását és a magyar kálvinizmus ügyét szolgáló tevékenységére Isten áldását kérjük.

Magyar theológusok a bethéli szeretetintézmények szolgálatában. E lap hasábjain olvastam a hírek között egy pársoros tudósítást Bethelről, a legutóbbi számban.

Még nincs egészen két hete, hogy kéthónapi tanulmány-utamról visszatértem Németországból, melynek legnagyobb részét éppen Bethel tanulmányozására fordítottam.

Nem kért rá senki, nem is érzem magam feljogosítva, hogy beszámoljak mindarról, amiket a Krisztusba vetett mustármagnyi hit teremteni képes. Erőtelennek is érzem magam arra, hogy tökéletes képet tudnék itt nyújtani mindazokról, amiket láttam, tanultam és tapasztaltam. Nem is baj! Hiszen előttem már mások beszámoltak ezekről a szeretetintézményekről, sőt úgy tudom, hogy egyik lelkes és buzgó magyar evangélikus lelkésztestvérünk könyvet is adott ki a hatalmasan növekedő bethéli szeretetmunkákról.

Ha nem olvastam volna most azt a pársoros híradást, talán örökre elmaradt volna ez a néhány sor is. De hátha valakinek szolgálhatok vele.

Kiragadok 30 esztendőt a Bodelschwing által létrehozott szeretetintézmények életéből, s a későbbi időkre gondolva e lapnak hasábjain szeretném megörökíteni azoknak a magyar theológusoknak és más-foglalkozású ifjaknak a nevét, akik az 1906—1936-ig terjedő harminc esztendő alatt Bethelben megfordultak és személyes szolgálatukkal itt a betegek birodalmában, hosszabb vagy rövidebb ideig felvették „az Úr kiesingjeinek” gondját. Nem kérkedésként írom le, de jó azért azt tudni, hogy nekünk magyar theológusoknak, van dicsekedésünk is az Úr Jézus Krisztusban.

Megpróbáltam tökéletes névsort összeállítani az 1906 óta kint dolgozó magyar ifjakról. Sok adat hiányzik. Születési és lakhelyre vonatkozó adatok rovata üres. De nagy gondossággal igyekeztem a lehető pontos névsor összeállítására.

Alább adom azoknak a névsorát, akik az elmúlt 30 esztendő alatt *Názáreth*, diakónusképzőintézet, vagy pedig a *Kandidaten Konvikt* kötelekébe tartozván a törzskönyvbe bejegyeztettek:

Ács Mihály, Bartha Tibor, Bázlik Elemér, Bedő Béla,* Biró Mózes, Bottván János,* Budaker Oszkár,* Czaji Pál,* Czippán János,* Czirják János,* Csizmadia Dániel, Darányi Lajos,* Debreceni Ferenc bölesész, Derzsi András,* Döbrössy Lajos, Dusza Albert, Fekecs István,* Filep Gusztáv, Fördös Dezső,* Fromm Rudolf, Imre Lajos,* Gönczy Lajos, Györffy Béla,* Gyülvész István, Horeczky Béla, Horváth Jenő, Karner Károly, Kathona Géza, Kirchnopf-Kendel

György, Kiss Lajos,* Kiss János, Kiss József orvostan-hallgató, Kolumbán Bendegúz, Kolumbán Elek, Labossa Lajos, Lengyel András, Liess Lajos, Madar Zoltán,* Mayer Edmund, Medgyessy István,* Mezei József, Mohácsy László,* Mokesch Viktor,* Nagy András,* Nagy Béla,* Novák (Novách?) Benedek,* Orbán Elek, Pass László,* Papp Gusztáv, Potondy János tornatanár, Ruzsás (Lajos?)* Sándor Ferenc,* Sitker András, Standt Péter,* Sulyok Sándor,* Scheiner András, Schenk Valentin szabósegéd, Scherer Frigyes, Schrödl Mátyás, Schwarz Mátyás,* Szabó D. (?)* Szeberényi Gusztáv, Szabik Károly, Szabik Imre,* Szelersán János, Szepesi István, Szokody Gyula, Szőke Béla lakatos, Szteló Gábor, Szűcs János, Szűcs Sándor,* Tamás Ferenc,* Dr. Tavaszy Sándor,* Virág Jenő,* Wagner József, Wallrabenstein Frigyes gyógy., Wallrabenstein Jakab, Zimmermann Rudolf gimn. tanár, Zguth László, Zuger István, Zsoldos István.*

A 81 magyar ifjú közül, azóta többen neves lelképásztorok. Bizonyos, hogy bethéli szolgálatuk alatt sok-sok erőlt nyertek az itthoni szolgálatra. A fent adott névsorból sok lelképásztor neve ismerős előttem. A református lelkészek közül egynéhányé, az evangélikus testvérek közül többé ismeretlen. A nevek után jelzett csillag azt jelenti, hogy a bethéli törzskönyvekben a névén kívül más adat nem található.

Akiknek a neve után megjelölés nincs, az azt jelenti, hogy adataik, születési helyük, idejük, lakóhelyük, bethéli szolgálati állomásukon eltöltött idejük pontos megjelölésével birtokomban vannak. Milyen jó lenne, ha többi adatokat is be lehetne szerezni s egy megbízható, biztos összeállítású névsor állhatna azok rendelkezésére, akiknek közönghetjük, hogy segítségükkel kijuthatunk *csodákat* látni.

Csak annyit jegyzek még meg, hogy az említett hiányokkal, rendelkezéseimre áll, illetőleg birtokomban van *időrendi* sorrendben a fent közölt theológusok névsora is, kivéve azokat, akik a Kandidaten Konvikton is dolgoztak.

Ha lelképásztortestvéreim segítségemre jönnének pontos adataikkal s azokat, születési hely, idő, lakóhely, valamint a Bethelben kint eltöltött szolgálati idő és hely megnevezésével címemre egy levelezőlapon eljuttatnák, szívesen vállalkoznám az időrendi sorrendben való névsor pontos összeállítására.

Tiszainoka.

Szokody Gyula,

református lelképásztor.

Szavazatok felbontása. Az egyházkerületi közgyűlés 273—1936. sz. alatt hozott határozatában felsorolt tisztségekre beérkezett szavazatokat az egyházkerületi szavazatbontó-bizottság február hó 27-én bontotta fel s a következőkben felsorolt eredményeket állapította meg:

1. Egyházkerületi főjegyzőre beérkezett érvényes szavazatok száma 773. Az érvényes szavazatok abszolút többségét Uray Sándor debreceni lelkész kapta 407 szavazattal.

2. Kettő egyházkerületi lelkészi tanácsbírói tisztségre beadott összesen 1562 érvényes szavazat. Ebből legtöbb szavazatot kaptak Molnár Zoltán hajdúhadházi lelkész (552) és Bán István bőjti lelkész (515).

3. Egyházkerületi világi tanácsbírói tisztségre beérkezett 774 érvényes szavazat. Legtöbb szavazatot kapott Dr. Rácz Albert törökszentmiklósi kir. körjegyző (759).

4. Kettő lelkészi zsinati rendes tagságra beérkezett 1519 érvényes szavazat. Legtöbb szavazatot kaptak Kiss Lajos demecseri lelkész (760) és Kelemen Gyula vásárosnaményi lelkész (685).

5. Világi zsinati rendes tagságra beérkezett 763 érvényes szavazat. Ebből Rácz Albert kir. körjegyző kapott 761 szavazatot.

6. Kettő lelkészi zsinati póttagságra beérkezett 1543 érvényes szavazat. Legtöbb szavazatot nyertek Uray Sándor debreceni lelkész (633) és Gaál István törökszentmiklósi lelkész (630).

7. Zsinati középiskolai póttagságra beérkezett 777 szavazat. Az összes szavazatokat Dr. Kun Sándor debreceni főgimnáziumi igazgató kapta.

8. A Dóczy-leánygimnázium egyházkerületi tanárképviseleti tagságára beérkezett 775 szavazat. Az összes szavazatokat Dr. Papp Ferenc intézeti igazgató, középiskolai felügyelő kapta.

9. A hajdúnánási gimnázium egyházkerületi tanárképviseleti tagságára beérkezett 777 szavazat. Mindet Tóth Lajos intézeti igazgató kapta.

10. A kistűszállási gimnázium egyházkerületi tanárképviseleti tagságra beérkezett összesen 771 szavazatot Janó István intézeti igazgató kapta.

11. A Dócei tanítónőképző egyházkerületi tanárképviselői tagságra beérkezett összes 777 szavazatot Dr. Veckerdy Béla intézeti igazgató kapta.

Uray Sándor, a tiszántúli református egyházkerület most megválasztott főjegyzője református papi családból származik. Atyja esomaközi lelkész volt Szatmárban. Atyai nagyanyja Sellyey Juliánna, közvetlen leszármazottja Sellyey István gályarab püspöknek Középkolait Szatmáron, a teológiát Kolozsváron és Debrecenben végezte, mindkét lelkészi vizsgáját itt Debrecenben tette le. Tanítványa volt Kenessey Béla és Nagy Károly későbbi erdélyi püspököknek majd Debrecenben Dr. Erdős Józsefnek, Eröss Lajosnak, Sass Bélának és Balogh Ferencnek. Segédlelkész volt Makón, Karcagon, Aradon, végül néhai Kiss Áron püspök mellett Debrecenben, 1903—1905. években. 1905 szeptembertől 1909 júniusig Dócei-intézeti vallástanár; 1909 július 1. óta debreceni rendes lelkész. Egyházmegyei és egyházkerületi tanácsbíró, városatya.

Maklár Károly püspököt a múlt hó 19-én iktatták be a debreceni Péterfia-utcai egyházrész vezetőlelkészi tisztségébe. Az ünnepélyes tanácsülésen Dr. Balogh Gyula m. kir. kormányfőtanácsos, egyházrész gondnok mondotta az üdvözlő beszédet. A beiktatás estélyén az egyházrész bankettet rendezett Maklár Károly püspök, az egyházrész új vezető lelképásztora tiszteletére.

Bárány Lászlót, a tiszántúli református egyházkerület főgondnokát Kormányzó úr földművelésügyi adminisztratív államtitkárrá nevezte ki.

Dr. Maklai Sándor debreceni egyetemi teológiai tanárt Kormányzó úr irodalmi munkásságának elismerésül a Corvin-koszorúval tüntette ki.

Dr. Tavaszy Sándor kolozsvári teológiai tanárt az erdélyi református egyházkerület lelkészi főjegyzőjévé választották meg.

Dr. Joó Gyulát, a kecskeméti református egyház főgondnokát a Dunamelléki egyházkerület főjegyzőjévé választották meg.

Új vallástanárok. A Debrecenben múlt hó 16-án megtartott középiskolai vallástanárképzés vizsgálaton Dr. Farkas Ignác, a debreceni gimnázium helyettes tanára és Kiss Antal Jenő debreceni segédlelkész szerezték vallástanári oklevelet.

Dr. Darányi Kálmán miniszterelnök, a józsefvárosi egyház új főgondnoka 350 pengőt adományozott az egyház szegényei, ifjúsági és egyéb kulturális munkájára és az énekkar támogatására.

A keresztprobléma. A debreceni vallásoktató-lelkésztestület javaslatot nyújtott be a presbitériumhoz a keresztnek református templomokra elhelyezése ügyében állásfoglalás iránt, melyben a kereszt elhelyezése ellen foglaltak állást. A presbitérium megállapította, hogy az Országos Zsinat az 1929. évben hozott határozatában kimondta, hogy a kereszt használatát mellőzni kell. Amíg ez a határozat érvényben van, a keresztnek a református templomra való feltevése tilos, így a budapesti most építendő templomra sem lehet elhelyezni a keresztet. Presbitérium megnyugvással tudomásul vette a Zsinat idevonatkozó döntését.

Két marosvásárhelyi fiú győzelme. Két marosvásárhelyi magyar fiú győzött egy világversenyen. A gyakorlati keresztység egyetemes tanácsa néven Genfben székelő világszervezet a múlt évben pályázatot hirdetett Krisztus és a világtestvériség címen. Az érdekes pályázatra a világ minden részéből érkeztek pályamunkák. Számszerint 298 egyén vett részt a pályázaton, vallásbölcsesek és szociológusok. A nagyszabású pályázat egyik értékes díját Kónya László marosvásárhelyi egyetemi hallgató, az ottani református kollégium református tanárának fia nyerte meg. A pénzjutalmon kívül aranvmédkérmét is kapott. A pályázat ifjúsági díját Molter Péter a marosvásárhelyi kollégium 15 éves tanulója nyerte meg.

KÜLMISSZIÓ.

Külmissziói konferenciát rendez Budapesten, a Magyar Református Külmissziói Szövetség 1937 március 20—22-én. A konferencia előadói lesznek: Baboss Sándor mandzsúriai misszionárius, Bereczky Albert és ifj. Biberauer Richárd budapesti lelkészek, Döbrössy Lajos mohamedán misszionárius, Pógyor István KIE nemzeti titkár, Ravasz László. Fontosabb előadások: Krisztus Mandzsúriában. A mohamedánok Európában. Egyházunk missziói feladata. Beszámoló az indiai világkonferenciáról. *Részvételi díj:* akik szállást igényelnek azoknak 2 P, akiknek erre nincs szükségük azoknak 1 P. Ebben a 33%-os vasúti jegy-igazolvány díja is

benne foglaltatik. *Jelentkezési határidő:* 1937 március 15. a szövetség irodájában: Budapest IX., Kálvin-tér 8. II. A jelentkezők részletes programot kapnak.

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

1024—1937. sz.

SZABÁLYZAT

a tiszántúli református egyházkerület levéltárából kiadott másolatok díjáról és a másolatok elkészítési módjáról.

1. §. Az egyházkerületi levéltárban őrzött iratokról magánfelek vagy hatóságok és hivatalok számára másolatok adhatók ki.

2. §. A másolatok rendszerint közönséges nagyságú négy lapú íveken adatnak ki s egy-egy lapra 32, átlagban legalább 16 szótagot számláló sor számítottak. Megkezdett lap teljesnek vétetik. A másolat az eredeti irat beosztására tekintet nélkül kezdetétől fogva mindvégig egyváltva irandó. Kéz- vagy gépirás egyformán használható. Ha a másolat — például rovatos kimutatásoknál — a közönségesnél nagyobb íven állítatik ki, az ilyen ív annyi ívnek veendő, ahányszor a közönséges ív nagyságát meghaladja. Törödékek ív egésznek számít.

3. §. Minden irat külön másolandó és külön díjszabás alá esik.

4. §. A másolási díjak a következők: a) A legrégebbi időkől 1700-ig bezárólag terjedő évekből való iratoknál a másolás díja laponként (oldalanként) egy (1) aranypengő 60 fillér.

b) Az 1701-től napjainkig terjedő évekből eredő okiratoknál a másolás díja laponként (oldalanként) egy (1) aranypengő 20 fillér.

c) Ha a fél, vagy megbízottja maga készíti el a másolatot, összeolvasási díj fizetendő, amely lerovandó az esetleg nem sikerült másolat után is. Ez laponként (oldalanként) fél (—50) aranypengő.

d) A hitelesítési díj akármilyen terjedelmű másolatnál egy (1) aranypengő.

5. §. Fényképmásolatot a fél saját költségére készíthet, de a hitelesítési díj ilyen esetben is az előbbi paragrafusban említett összegben lerovandó.

6. §. Minden egyes hitelesített másolat kiadásánál lerovandó a törvényszerű bélyegilleték is, amely jelenleg megkezdett ívenként kettő (2) aranypengő. (Lásd az 5100—1931. sz. M. E. rendelet 25. § 1. pontját.) A bélyeget minden egyes íven a hitelesítési záradékkal kell átírni. A törvényes bélyegilleték tekintetében egyébként is a fent idézett kormányrendelet rendelkezései az irányadók.

7. §. A másolási, összeolvasási, valamint a hitelesítési díjak az egyházkerületi levéltárakat illetik, aki azokból a mellé beosztott segédmunkaerőt a mindenkori szükséghez képest részelteti. A díjak bevételezéséről és hova fordításáról az egyházkerületi levéltárnok kimutatást vezet, amelyet a püspöki hivatalnak minden év december 31-ről szólon felülvizsgálatra bemutat.

8. §. Az egyházkerületi levéltárnok a másolatot kéri és nem helyben lakó felet a másolat díjainak összegéről, a bélyegilletéket beleértve, értesíti, és a másolatot csak azután küldi meg címére, miután a fél a jelzett összeget az egyházkerületi levéltárnok címére megküldötte.

9. §. Ezt a szabályzatot a tiszántúli református egyházkerület szervezeti szabályzata 55. §-ban biztosított joga alapján az egyházkerület Elnöksége állapította meg. Az egyházkerület hivatalos közlönyében való közzétételével nyomban életbe lép.

Debrecen, 1937 március 8.

Kulin Imre, (P. H.)
egyházker. főgondnok h.

Maklár Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.
1061—1937. szám.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 59.288—1937. VI. ü. o. sz. a. kelt leiratával közli, hogy a párizsi „Crayons Conté” az 1937. évi párizsi nemzetközi kiállítás-sal és a VIII. nemzetközi rajzoktatási és iparművészeti

kongresszussal kapcsolatban nemzetközi ifjúsági rajzpályázatot hirdet.

A pályázat feltételeit alább közölve felhívom az iskolaszéki elnököket, hogy hívják fel az elemi iskolák tanulóifjúságának figyelmét is a pályázaton való részvételnek a hazai művészeti rajzkultúra szempontjából való nagy fontosságára.

Debrecen, 1937 márc. 10.

Makláró Károly,
püspök.

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS.

A párizsi „Crayons Conté cég“ az 1937. évi párizsi kiállítás és a VIII. nemzetközi rajzoktatási és iparművészeti kongresszussal kapcsolatban a francia közoktatásügyi és külügyi miniszter úr magas védnöksége alatt, a Szépművészetek Főigazgatósága, a Műszaki Szakoktatás, a Középszkolai és Népiskolai Oktatás Főigazgatóságának és a VIII. nemzetközi rajzoktatási kongresszus francia nagybizottságának közreműködésével

nemzetközi rajzpályázatot hirdet a párizsi kiállításra meghívott nemzetek számára.

A részvétel általános feltételei:

E pályázaton az összes hazai nyilvános és magániskolák növendékei vehetnek részt, akik a pályázat szempontjából három korosztályba soroltatnak:

Első korosztály: a 7 évtől a betöltött 13 évesek.

Második korosztály: a 14 évtől a betöltött 18 évesek, végül a

harmadik korosztály: a 19 évtől a betöltött 24 évesek csoportja. (A harmadik csoportba a képzőművészeti iskolák, az iparművészeti iskolák, műszaki iskolák, a befejezett iskola utáni tanfolyam növendékei tartoznak.)

Részletes tudnivalók:

A pályázók tetszés szerint választhatnak két képtárgy közül, amelyek azonosak mind a három korosztály számára:

1. Az utca, vagy utcai jelenet.

2. Férfi, vagy nő munkában. (Városi, mezei, vagy vízi-munkások.)

A rajzokat fehér, vagy színes (tónusos) papíron, de csak fekete vagy színes rajzonnal (crayon) készítenők.

Előírt rajzlap nagyság:

Az I. korosztályra nézve ú. n. negyedéves rajzlap, mérete 25 × 32,5 cm.

A II. korosztályra nézve ú. n. fél éves rajzlap, mérete 32,5 × 50 cm.

A III. korosztályra nézve ú. n. egész éves rajzlap, mérete 50 × 65 cm.

A pályázók teljesen szabadon, tetszésük szerint pályázhatnak természet után készült vagy emlékezetből, vagy akár elképzelésből rajzolt művekkel. A rajz lehet vázlatos, vagy kidolgozott, a szín és tónus értékek (valórok) figyelembevételével vagy anélkül.

Pályadíjak:

A bíráló bizottságoknak a kitüntetettek díjazására a Crayons Conté Társaság által felajánlott 100,000 francia frank áll rendelkezésére.

Bírálat módja:

A rajzpályázaton résztvevő nemzetek mindegyike Nemzeti Bíráló Bizottságot szervez.

A hazai bizottságot az általam kinevezett „Párizsi VIII. Nemzetközi rajzoktatási és iparművészeti kongresszus magyar bizottsága“ fogja a maga kebelében megalakítani.

Ez a bizottság, amely művészekből és a különböző oktatási intézményeket képviselő szakférfiakból áll, minden korosztályból 1—1, összesen három első díjjal jutalmazott (babékoszorúst) fog kiválasztani. Ezek a VIII. nemzetközi rajzoktatási kongresszus idején, 1937 július 31—augusztus hó 6-áig terjedő időben mint ösztöndíjasok teljes ellátással egy hetet Párizsban tölthetnek.

Pályaművek beküldése:

A Conté-pályázaton résztvevők rajzaikat — melyeknek lapnagysága *pontosan* betartandó — lehetőleg ne tekeres, hanem kéregpapír mellé gondosan, védőlappal csomagolva, 1937 március hó 20-a déli 12 óráig küldjék be a „Magyar

Conté-pályázati Bizottságnak“ Budapest VI., Andrassy-út 71. sz. Baranski E. László főiskolai tanár címére, bérmentve. Bérmentetlen csomagot a Bizottság nem vehet át. Minden rajz hátlapján olvasható írással jelendő a rajz készítőjének neve, kora, az intézet és rajztanárának neve. Később beérkező, rendetlen, sérült rajzokat a Bizottság figyelembe nem vehet.

A Magyar Conté Bizottság a pályázati anyagból, minden korosztályból három-három művet küld be, a bíráló jegyzőkönyveit mellékelve, Párizsba. Az egyes korosztályok első helyen díjazott rajzai a párizsi nagy világiállítás (Művészet és Ipar) közoktatási csoportjában, a 2. és 3. helyre minősített rajzok pedig a VIII. nemzetközi rajzoktatási kongresszus alkalmából a Musée Pédagogiqueben rendezett rajzkiállításon fognak szerepelni.

Nagydíjak:

A Nemzetközi Szövetség által kijelölt Bíráló Bizottság a nemzeti első díjakkal kitüntetettek legkiválóbbjait „Nemzetközi nagydíj“-akkal is fogja jutalmazni.

Ez irányú döntései a kongresszus zárulásán fognak kihirdettetni.

Egyéb tudnivalók:

Minden, a Conté-rajzpályázatot illető felvilágosítást a Magyar Conté-pályázati Bizottság, VI., Andrassy-út 71. sz. ad meg.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

688—1937. sz.

KÖRLEVÉL.

A mátrafüredi diákuduló fejlesztésével és a balatonszárszói diáktábor újjáépítésével kapcsolatos kiadások részbeni fedezésére a református vallású közép- és középfokú iskolai tanulók útján végzendő hűsvéti adománygyűjtésre az Egyetemes Konvent elnöksége az engedélyt megadta. Ennek az akciónak lebonyolításával a konventi missziói lelkészeket bízta meg, akik munkájuknál igénybeveszik a Soli Deo Gloria Szövetség támogatását s a befolyt adományokat a két cél között egyenlő arányban fogjuk felosztani.

A vallásoktatást végző lelképásztorokat, vallástanárokat, vallásoktató-lelkészeket és segédlelkészeket a gyűjtési akció támogatására a konventi elnökség külön körlevéllel buzdította. Szükséges azonban, hogy ezt az akciót a református közép- és középfokú iskolák igazgatói és tanárai is teljes odaadással támogassák. Arra kérem tehát az igazgató és tanár urakat, hogy ezt a hűsvéti adománygyűjtést minden igekezetükkel támogathatni szíveskedjenek.

Debrecen, 1937 február 16.

Makláró Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

848—1937. szám.

KÖRLEVÉL.

A m. kir. Belügyminiszter úr rendeletére a m. kir. Orsz. Közegészségügyi Intézet irányítása alatt működő járási, községi és városi egészségvédelmi szolgálat keretében, kiküldött orvosok és védőnők időnként *egészségügyi vizsgálat* alá vetik az iskolásgyermekeket. E vizsgálatokhoz fűződő fontos egészségügyi és nemzetgazdasági érdekekre hivatkozva a m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 41,330—1937. V. 2. ü. o. szám alatt kelt leírata alapján felhívom a főhatóságom alá tartozó iskolák igazgatóit és iskolaszéki elnököket, hogy a szóbanforgó vizsgálatok megtartását a maguk részéről is a legmesszebbmenő módon elősegíteni szíveskedjenek.

Debrecen, 1937 február 23.

Makláró Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

Felhívás.

Az Országos Református Szeretetszövetség célkitűzése az, hogy intézményein keresztül elősegítse a legégetőbb szociális és emberbaráti feladatok megoldását. Eppen ezért kötelességének tartja, hogy intézményeit felajánlja mindazoknak, akik akár hatósági, akár egyházi úton ugyanezért

a célért küzdenek, de megfelelő intézet hiányában céljukat megvalósítani képtelenek.

A Szeretetszövetség a legelbírhatóbb feltételek mellett hajlandó szeretetházaiba felvenni testi, vagy szellemi fogyatékosokat (vakokat, siketnémákat, epileptikusokat, nyomorékokat, hülyéket stb.) árvákat, vagy magános aggokat.

A lelkipásztor ajánlására ilyen segélyre szorultakat a legnagyobb kedvezménytel (teljes ellátás, napi 50 fillér, sőt a külön igényekhez képest felfelé megállapodás szerint) vesz fel a Szeretetszövetség bármelyik meglévő, vagy a szükséglet szerint létesítendő szeretetházába.

Vagyonnal rendelkező és intézeti elhelyezésre, vagy ápolásra szoruló egyéneket vagyonuk átadása esetén a Szeretetszövetség szerződés alapján holtigtartó ellátásban részesít, kegydíjas, vagy nyugdíjas aggokat szeretetházai-ban elhelyez.

Az Országos Református Szeretetszövetségnek ezidő-szerint az ország különböző részén 25 szeretetintézménye (árvaházak, rokkant- és aggmeházak, fogyatékos szellemi képességű egyének otthona, napközi otthona, nyomorék gyermekotthona) van.

Minden elhelyezéssel kapcsolatban készséggel ad rész-letes tájékoztatást az Országos Református Szeretetszövet-ség központja, Budapest, XIV., Stefánia-út 29.

Debrecen, 1937 március 8.

Maklár Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3101—1937. sz.

PÁLYÁZATI HIRDETMÉNY

a nyugdíjazás folytán megüresedett báránai lelkipásztori állásra.

Javadalom:

1. Lakás, kert, melléképületekkel együtt.
2. Késpénzfizetés 769-76 P.
3. Stólamegváltás (esketési) 272 P.
4. Búza az egyház magtárából 47-15 q.
5. Árpa az egyház magtárából 41 q.
6. 48 hold 877 négyszögöl szántóföld.
7. Újkerti szőlőföld 485 négyszögöl.
8. 2 hold 282 négyszögöl őska temetőföld.
9. Három nagy jószág és három sertéslelegő.
10. Stóla az egyházkerületi közgyűlés határozata szerint.

Jegyzet: Javadalmi földek adóját egészben az egyház fizeti.

Kötelesség:

Az E. T. rendelkezése szerint.

A pályázati határidő a pályázat megjelenésétől számított 15 nap.

Az állást a választás jogerőre emelkedése után esperesi engedéllyel azonnal el kell foglalni.

A kellően felszerelt kérvények a debreceni egyházmegye esperesi hivatalához, Monostorpályi (Bihar m.) küldendők, a visszaküldéshez portóbélyeg csatolandó.

Debrecen, 1937 március 8. napján.

Maklár Károly,
püspök.

Helyreigazítás.

A gégenyi lelkészi állás pályázati hirdetéséből a felterjesztő hivatalok tévedéséből kimaradt a 4. pont: 5 öl kemény tűzifa beszállítva, természetben. Az 1. és 2. pontok alatt közölt párbér és késpénz a jelenleg érvényben lévő 1912. évi díjlevél szerint 1200 koronában van megváltva 100 koronás havi előleges részletekben.

Debrecen, 1937 március 8.

Maklár Károly s. k.,
püspök.

KÉRELEM

a debreceni Főiskolai Énekkar volt tagjainhoz.

A Debreceni Főiskolai Énekkar pár év múlva (1939) megalakulásának kétszáz esztendősi fordulójához fog érkezní, Kollégiumunk pedig a jövő évben fogja femállásá-

nak négyszázéves jubileumát ünnepelni. E kettős alkalom készített arra, hogy a Kántus történetét megírjam s munkám-ban az egyesület volt tagjainak a névsorát is közrebocsás-sam. Idevonatkozóan azonban a feljegyzések nem mindenütt hiányosság-nélküliek. E pótlások végett kérem szeretettel az egyesület volt tagjait, szíveskedjenek velem közölni: 1. mely évben voltak tagok, 2. mely szólamot énekelték, 3. mely tisztségeket viseltek, 4. jelenleg mily hivatást töl-tenek be? — Ha ezeken kívül még egyéb emlékezéseiket és élményeiket is szíveskednének velem közölni, hálás köszönettel venném.

Vagyok Debrecenben, 1937 márc. 8-án

atyafiságos szeretettel

Dr. Nagy Sándor,
a Kollégium gimnáziumi vallás-tanára.

TARTALOM:

Maklár Károly: Üzenem húsvétra...
Baráth Imre: Útban a pogányság felé.
Az egyke és a felekezetek.
Nagy István: Az első diakónusképesítő vizsga és a ki-bocsátott diakónusok.
Tömör Lajos: A magyar Alföld tanyai diakónusa.
Szigethy Gyula: Számadási nyomtatványok.
Dr. Nagy Sándor: A tiszántúli egyházkerület multjából.
Kun Béla: Levél a Szerkesztőhöz.
Könyvismertetés.
Hírek az egyházmegyékből.
Gyászrovat.
Különlélek.
Hivatalos értesítés.
Pályázatok.

Szlezák Ráfael

harangöntőmester

BUDAPEST, Frangepán-utca 80. sz. Saját ház!

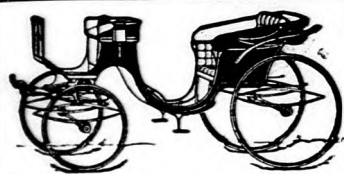
Készít: új harangokat, harang vaskoronákat és vasállványokat, repedt harangokat újra átönti legjutányosabb árak s kedvező fizetési feltételek mellett.

Garbolci református egyház harangja.

Mielőtt harangot rendel, kérjen díjmentes kőtséget!

Eddig szállított harangjai m ról igen szép elismerő leveleket kaptam.

Kocsik
minden alakban
Riesz Henrik
kocsigyár, Debrecen.

**Földek, házak,
telkek eladása,
vétele, bérlete**

ügyében forduljon bizalommal

DIENES JÓZSEF

O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához
Debrecen, Fűvészkert-utca 16.

A „Takarékosság” Kereskedelmi R.-T.

kötelékébe tartozó **102** cég a mai gazdasági helyzetnek legmegfelelőbb bevásárlási lehetőséget nyújtja, mely

Hitel készpénzáron!

Kényelmes havi részlettörlesztés!

Havonta megújuló állandó továbbvásárlási lehetőség!

A „TAKARÉKOSSÁG” igazoló könyvecskéi és vásárlási utalványai a „Takarékosság” igazgatóságától igényelhetők

Debrecen, Deák Ferenc-u. 6. sz.

SESZTINA LAJOS

Alapította 1819-ben Sesztina János vasnagykereskedése
Telefon 6. és 15—48. Debrecen.

Kitűnő tűtöképességű magyar „Perpetuum“-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, húsvágó-gépek

Fjándi református egyházközségnek szállított 598 kilogrammos „Gróf Bethlen István-harang”

ÜGYELJEN A KERESZTNÉVRE!

MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS
HARANGÖNTŐ MESTERE

Szlezák László

harang- és ércöntőde, harangfelszerelési és haranglábgyára

Budapest, VI., Petneházy-u. 78.

(VI., Frangepán-u. mellett)

SAJÁT HÁZI
Telefon: 291-3-53

KITÜNTETVE: Párisi világiállításon díszoklevéllel, 8 nagy arany- és 1 ezüstéremmel, több állami díszoklevéllel

Mielőtt harangot rendelnének, forduljanak teljes bizalommal a régi és megbízható céghez!!!

SZÁMTALAN ELISMERŐ LEVÉL!

*Előnyös fizetési feltételek!
Költségvetés és kiszállítás díjtalan!*